

מרובה פרקו בבא קמא

ולא הטובה... ולפי שכן... וקראו שם... וקראו שם... וקראו שם...

למילק אלא חנת מ"מ פריך... חתמל כי ינטב איש... מ"מ סור ושה אין... כ"י כזקן דעירי גיבנה...

הטובה ולא המוכר... השלומי ארבעה וחמשה... שנים ש) ומכר על פיהם... שנים אחרים משלם...

הגנב: גנב ע"פ שנים... שנים מעירי אווה... ומכר בשבת... סקילה. קס ליה... אלא כרת... דקימא לן כל חיובי מלקיות...

עדות... וטעמא כדפירש הר"ב בסיפא: טעמא

שנויי נוסחאות... ולפי שכן... והטובה וזו... כתיב... וקראו שם... וקראו שם...

לפי שכן... וקראו שם... וקראו שם... וקראו שם... וקראו שם...

הטובה ולא המוכר... השלומי ארבעה וחמשה... שנים ש) ומכר על פיהם... שנים אחרים משלם...

הגנב: גנב ע"פ שנים... שנים מעירי אווה... ומכר בשבת... סקילה. קס ליה... אלא כרת... דקימא לן כל חיובי מלקיות...

תוספות ריעק... והר"ם סב"א... וקראו שם... וקראו שם... וקראו שם...

פ"ח א החובל חי... פ"ח א החובל חי... פ"ח א החובל חי...

שנויי נוסחאות פ"ח א חייב עליו... שנויי נוסחאות פ"ח א חייב עליו... שנויי נוסחאות פ"ח א חייב עליו...

תוספות חדשים פ"ח א חייב עליו... תוספות חדשים פ"ח א חייב עליו... תוספות חדשים פ"ח א חייב עליו...

תוספות רע"ק פ"ח א חייב עליו... תוספות רע"ק פ"ח א חייב עליו... תוספות רע"ק פ"ח א חייב עליו...

פרק ח א בנזק. כתב הר"ב דכתיב (שמות כ"א) עין תחת עין... פרק ח א בנזק. כתב הר"ב דכתיב (שמות כ"א) עין תחת עין...

הכאה בא. מה מזה בהמה לתלומין... הכאה בא. מה מזה בהמה לתלומין... הכאה בא. מה מזה בהמה לתלומין...

הכאה לחוד לא סגי לתימא למילף... הכאה לחוד לא סגי לתימא למילף... הכאה לחוד לא סגי לתימא למילף...

ממכה אדם יומת שנהרג ממש ה"ג... ממכה אדם יומת שנהרג ממש ה"ג... ממכה אדם יומת שנהרג ממש ה"ג...

פרק ח א החובל בחברו חייב עליו משום... פרק ח א החובל בחברו חייב עליו משום... פרק ח א החובל בחברו חייב עליו משום...

בצער. ברפוי. בשבת. ובבשח. בנזק... בצער. ברפוי. בשבת. ובבשח. בנזק... בצער. ברפוי. בשבת. ובבשח. בנזק...

כיצד. סימא את עינו. קטע את ידו. שיבר... כיצד. סימא את עינו. קטע את ידו. שיבר... כיצד. סימא את עינו. קטע את ידו. שיבר...

את רגלו. רואין אותו כאילו הוא עכר... את רגלו. רואין אותו כאילו הוא עכר... את רגלו. רואין אותו כאילו הוא עכר...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה... נמכר בשוקי. ושמן כמה היה יפה. וכמה הוא יפה...

יבין תפארת ישראל יבין

יעשה בו, היינו צדין שמים, דכך ראו לו כשלא יפיים להנחבל... יעשה בו, היינו צדין שמים, דכך ראו לו כשלא יפיים להנחבל... יעשה בו, היינו צדין שמים, דכך ראו לו כשלא יפיים להנחבל...

החובל פרק ח בבא קמא

כ זה הומר באדם כ"ה
 פ"ו ע"ב: ג המכה את
 אביו כ"ה ע"ב פ"ב
 החובל בע"ב כ"ה ע"ב
 פ"ה ה"י ס"ב ע"ב: החובל
 בע"ב כ"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 ע"ב ע"ב ס"ג כ"ה ע"ב
 ר"א אין לעבדים בושת
 פ"ז ע"ב ע"ב ע"ב ע"ב
 פ"ו ס"ג ח"ה ע"ב ע"ב
 ד' חש"ב כ"ה ע"ב ע"ב
 פ"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 ח"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 ח"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 ח"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 ח"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 ח"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 ח"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 ח"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב ע"ב

שלא נחכוון לבייש חייב: ב' [וישור אינו משלם אלא נזק.
 פירש הר"ב דכתיב איש בעמיתו וכו' וכפירש"י והכי איתא
 בפרק המניח [דף ל"ג ופ"ג דף כ"ו] ולפיכך מ"ש בפירוש רש"י
 כדאמר בפ"ק טעות סופר הוא ול"ל כדאמר פ"ג. ומיהו קשיא
 לי דהא מדך קרא שהוא בפרשת אמר
 לא ילפינן מיניה לטוס אחד מהד'
 דברים כדפירשן הר"ב דברים פירקין.
 וכל מוכתיב בהך קרא דהכא עין
 תחת עין שן תחת שן. וה"ל כתיב
 בפרשת משפטים. ושם גאמר פלע
 תחת פלע. דמיניה ילפינן לזער.
 הלך שפיר דייקין נמי לכל ה' ה'
 דברים דכמו דעין תחת עין שן תחת
 שן דהכא ודפרשת משפטים בחדא
 נוחתא נינהו. ה"ל לעינן פלע תחת
 פלע האמור בזה שיהא נלמד לר"ש
 בעמיתו האמור בזה. ושבו לין להלך
 בשאר דברים נמי. דמהיכא תיתי
 לרבות השור באינך כי אימעוט בחד.
 אבל אכתי קשיא לי דאמתינן דפרק
 המניח [דף ל"ג] שני שורים תמים
 וכו' פלונתא דרבנן ור"ע בקרא
 דמשפט הזה יעשה לו (שמות כ"ה)
 אמרינן דרבנן דרשי הזה לפוטרו

ב זה הומר באדם מבשור. שהאדם
 משלם נזק. צער. רפוי. שבת. ובשתי.
 ומשלם דמי ולדות. ושור אינו משלם אלא
 נזק. ופטור מדמי ולדות: ג המכה את
 אביו ואת אמו ולא עשה בהם חבורה.א.
 וחובל בחבירו ביום הכפורים: ד. הייב
 בכולן. החובל בעבד עברי. הייב בכולן.
 חוץ מן השבת. בזמן שהוא שלו. החובל
 בעבד כנעני של אתרים הייב בכולן. רבי
 יהודה אוכר אין לעבדים בושת: ד' הרש
 שומא וקטן פניעתן רעה. החובל בהן
 הייב. והם שחבלו באחרים פטורין.
 העבד והאשה פניעתן רעה. החובל בהן
 הייב. והם שחבלו באחרים פטורין.
 אבל משלמין לאהר זמן ג. נתגרשה
 האשה. נשתחרר העבד. חייבין לשלם כ"ה:
 נכסים. חייבין לשלם. שהרי מחלה הן חייבין אלא שאין להם
 מה

לשור מד' דברים. ור"ע דריש מאיש בעמיתו. אבל רבנן סברי
 דחי מהתם ה"ל לזר להודיה. ואפ"פ שזה מסייעני כמה שפירשתי
 דמפלע תחת פלע דמרבין לזר זה עיקר הילפותא. מ"מ שמעינן דאינך לא ילפינן מיניה ולהכי אינעריך זה. וה"ל כן דרשא
 דאיש בעמיתו ליתא כלל לרבנן. ואמתי [לא] נקטי רש"י והר"ב לדרשא דרבנן. וה"ל אה"ל לרבנן כיון דלזר איכא למילף מק"ה
 דאיש בעמיתו מלן לחלק ולומר דהא דאינך מהייב השור. יש לומר דכתיבו החוספות [שם] דרפוי ושבת ה"ל שהוא בכלל נזק. וזק
 מנינו בהדיא בקרא דהשור משלם ע"כ. ובפרק ארבעה והמכה דף מ"ב מוכחא הסוגיא דאף מהזה לא ילפינן בשת אלא מניינע
 אנשים יחדיו וגו' וקרבה אשת וגו' וקלתה את כפה דילפינן ממון והיינו בשת וכתיב אנשים ולא שורים. וה"ל בפ"ג משנה י'
 שפירש הר"ב איש בעמיתו וכו'. וכן פירש"י שם. לא דקדקו לפרש אליבא דרבנן. וה"ל דכותיה הכא]: ופטור מדמי ולדות.
 כ' הר"ב דכתיב כי ינלו אנשים וכו'. מפורש בס"ד במשנה ד' פ"ה: ג המכה את אביו ואת אמו. אינו הייב עד שיעשה בזה
 חבורה. באלו הן הנחקין. [דף פ"ה]. רש"י: וחובל בחבירו ביום הכ"ה. כ' הר"ב דכתיב רבחה תורה וכו'. מגדי כתיב כדאמר
 עשה כן יעשה לו יד ביד ל"ל. וכך כתב הרמב"ם. ולא סגי בדרשא דולא תקחו סופר דנכסי דברים פרקין. דאימא ה"מ היכא
 דלא אחרו ביה. אבל היכא דאחרו ביה מלקי לקי. אבל זה קשה להולמו דנכסי תרי קראי דלא כתיבי בהדיא. דכאשר עשה
 כתיב בחובל. ויד ביד כתיב בעדים זוממים. ובגמרא דהכא [דף פ"ד] איכא מאן דמסיק לחובל לחייבו ממון ולא אכר ממש מקרא
 יד ביד. אבל נכסי ועשיתם לו כאשר זמם דאי איתא דחובל אכר ממש מכאשר זמם נפקא לעדים זוממים. ולא אינעריך גבייהו
 יד ביד אלא מייתר למדרש ביה על החובל שהוא חייב ממון יד ביד דבר הניקן מיד ליד. ואכתי לית לן לחייבו ממון אלא
 בדלא אחרו ביה. אבל בדראחו ביה דרשינן בפרק שלישי דכחכות ד' ל"ב מגדי כתיב כאשר עשה כן יעשה לו. כן ינלו בן למה
 לי. דבר שיש בו נתינה ומאי נינהו ממון. וזו הדרשה היה להם לכחוש: רבי יהודה אומר אין לעבדים בשת. כתב הר"ב דכתיב
 כי ינלו וגו' ומאי קרא נפיק לן בשת כמ"ש הר"ב במשנה א'. ומ"ש הר"ב ילא העבד שאין לו אחוה. פרש"י עם הקהל שאין
 בא בקהל ע"כ. ולטון אחוה לא משמע לענין ביאת קהל. ובאלו הן הנחקין ד' פ"ו פירש"י אין לו אחוה אפילו עם אחיו בני אביו.
 דכתיב [דרשית כ"ב] עם החומר עם הדומה לחומר. והקשו שם החוספות דא"כ גר ומשחרר נמי. הלא שאין לו אחוה שאין
 יולאי חללו קרוים אחים מה שאין כן בגר. וכן כתבו כחן. ובגמרא ורבנן אחיו הוא במלות כלומר בכל המלות שהאשה חייבת
 בה. כמו שכתבתי במשנה ג' פ"ג דפרשת: ד' נתגרשה האשה וכו' חייבים לשלם. כ' הר"ב שהרי מחלה הן חייבין וכו'. כלומר
 מה שא"כ חרש שוטה וקטן דמחלה לא היו חייבים לפי שאין בני עושין בשעת הזיקן הלקי אפילו לאחר זמן פטורין. הר"ש. וכו'
 סימן ל"ו כתב כן בשם בעל התרומות והאמתיעיתה הא דהרא"ש. אבל קשה לי משלשן הר"ב דהכא אלטונו במשנה ג' פ"ו דתרומות.

שנווי נוסחאות
 ב מבשור. דג
 טעות מבשור וחומר
 בשור מבאדם: כתיב
 מבשור וחומר שוב
 באדם מבשור. שהאדם
 משלם נזק. כתיב
 ובמשפט שור משלם
 את הנזק וכ"ל את הנזק
 גס כ"ה ע"ב ע"ב ע"ב
 (צער כ"ה ע"ב ע"ב)
 דג"ל ובפ"ק ובמשפ"ט
 ליתא ויבדחתן את הנזק
 שמת קת כי כן יהיה
 ככתב"י אכר לפניהם כ"ה
 ורפוי ועבר ושבתובושת
 ג (את) אביו ואת
 אמו. דג"ל ובפ"ק
 וכתיב ובמשפ"ט ליתא
 וחובל (בחבור) ביה"ב.
 כתיב וחובל: דג"ל
 ובפ"ק החובל. וכו'
 במשפ"ט (שם ליתא)
 כתיב ע"ב ע"ב ע"ב
 בשבת.
 טעות הבושת. שפ'
 אחרים כתיב של חברי.
 אין לעבדי. כתיב. לעבד.
 ד' העבד והאשה כו'
 פטורין. כ"ה ליתא דג"ל
 בטעות. משפ"ט לאחר
 זמן. כתיב משלמין ה'.
 נשתחרר. דג"ל ובפ"ק
 ובמשפ"ט ונשתחרר
 כתיב הסדר נשתחרר
 העבד ונתגרשה האשה.

ראשון לציון
 ב חייב ד"ה ושור
 כו' ולפיכך מ"ש בפירש"י
 וכל כדאמר ג"ג ע"ב
 דף כ"ו ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב
 נכסי שפתי דאמור כס"ג
 ד הר"ב ד"ה נתגרשה
 ח"ה ע"ב ח"ה ע"ב ע"ב
 כו' עין יכ"מ:

תוספות ר"ע
 ג (אות סב) בפשטה
 בהם חבורה ומשכחה
 לה דהייב בכל כנון
 שסכו נשא (שם המסור
 השער ואינו חור) ואיכא
 נזק דאפתחי' מכפיה
 דמים הוא. ואית ביה
 צער כנון דאית ליה
 קרטוני בריוש' כו' אבל
 בחבורו על ידו וסמו
 לחור אינו חייב כנון
 כלל. אלא משלם לו
 שבתו שבכל יום ויום.
 נטרא דרש"י ע"א:

י כ"ב תפארת ישראל

מיתה: (ב) אפילו צמוד, שחייב מלקות שפוטרו מתשלומין, אפ"ה
 בחובל בחבירו בפירות רבחה תורה שישלם: (ג) דמתהלל בני תשלומין
 היו, רק שאין להן לשלם מש"כ ברש"א בחסוק: (ד) מיהו ביש
 לאשה נכסי מלוג, תמכרם בטובת הגאה, שכשימות בעל בחייה
 יעלם

י כ"ג

שן, רגל, שכיח, ממון, חסרון כוס [כח"מ ח']. ושפ"ט, וספתי.
 וכו' א"ב שר' ש'מ"ח], ולפיכך נזקי חרש בחדס שאינו מלוי, אין
 שמין ומנבין לו, רק חי הפס לא מפיקין מניה, אבל ינדו למזיק עד
 סיפיים לניזק [סס]: (כ) [ע"י לפי פ"ג מ"ג]: (א) דרך בחבנן חייב

דמשמע דסבירא ליה דקטן כעבד דמי וכמ"ס שם. ומה שכתב הר"ב שכספי מלוג וכו' משופצים לבעל לפירות ולירוסה. ולא אמרינן דמסור בטובה הנאה כלומר שחס שמוס הנאה בעל צחייה שהיו לקונה אותה. משום דכל לגבי צעלה ודאי מחלה. ומש"ה אפילו לחובל עלמו לא ינתן לו בחבלתו טובת הנאה דלית בהו משום דודאי מחלה. וקיימא לן המוסר שטר טוב לחבירו וחזר ומחלו מחול. ואטרותי די דינא כבדי לא מטרתינן. והכי נכסי מלוג וכנסי לאן ברזל נמי כסח הרמב"ם בפ"ד ר"ע מברטנורא

מה לשלם שכספי מלוג של אשה משופצים לבעל לפירות ולירוסה: פ"ה מפני שהוא נדון בנפשו. שאף ע"פ שהוא מקלקל. מהתן הוא אלל ילכו שסכנה חמורה ונה רגוזו בפק: פ התוקע לחבירו. שמתברר אלצטותו בפסידו ומכה אותו באגרוף: נותן לו סלע. דמי שחתו. ואין הלכה כרבי יהודה שאומר מנה: סמרו. שסכנה בפס ידו על לחו ואיכא פסח טפי: צרם. משך. לטון אחר פגם: הכל לפי כבודו. כל אלו הדמים שהוכרו במשנה אינם אלא למכוד צימא. אבל לאדם צווי פוחתין לו: אמר רבי עקיבא וכו'. רבי עקיבא פליג אמנא קמא. וסבר דבין מכוד בין צווי כולן שוין לדיני קנסות הללו. ואין הלכה כרבי עקיבא: ונתן לו זמן. והכי מילי לבשת ללא חסריה ממונא

ה המכה אביו ואמו ועשה בהן חבורה. והחובל בחברו בשבת (ה). פטור מכולן. מפני שהוא נדון בנפשו. והחובל בעבד בנעני שלו פטור מכולן; התוקע לחבירו נותן לו סלע. רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי. מנה. סמרו (ה). נותן לו מאות זוז. לאחר ידו (ה). נותן לו ארבע מאות זוז. צרם (ה). באוננו תלש בשערו. רקק והגיע בו רוקו (ה). העביר מליתו ממנו. פרע ראש האשה בשוק. נותן ארבע מאות זוז. זה הכלל הכל לפי כבודו (א). אמר רבי עקיבא אפילו עניים שבישראל רואין אותם כאילו הם בני חורין שירדו מנכסיהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב (ב). ומעשה באחד שפרע ראש האשה בשוק. באת לפני רבי עקיבא וחיבו ליתן לה ארבע מאות זוז. אמר לו רבי חן לי זמן. ונתן לו

ה המכה אביו ואמו ועשה בהן חבורה. והחובל בחברו בשבת (ה). פטור מכולן. מפני שהוא נדון בנפשו. והחובל בעבד בנעני שלו פטור מכולן; התוקע לחבירו נותן לו סלע. רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי. מנה. סמרו (ה). נותן לו מאות זוז. לאחר ידו (ה). נותן לו ארבע מאות זוז. צרם (ה). באוננו תלש בשערו. רקק והגיע בו רוקו (ה). העביר מליתו ממנו. פרע ראש האשה בשוק. נותן ארבע מאות זוז. זה הכלל הכל לפי כבודו (א). אמר רבי עקיבא אפילו עניים שבישראל רואין אותם כאילו הם בני חורין שירדו מנכסיהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב (ב). ומעשה באחד שפרע ראש האשה בשוק. באת לפני רבי עקיבא וחיבו ליתן לה ארבע מאות זוז. אמר לו רבי חן לי זמן. ונתן לו

ה המכה אביו ואמו ועשה בהן חבורה. והחובל בחברו בשבת (ה). פטור מכולן. מפני שהוא נדון בנפשו. והחובל בעבד בנעני שלו פטור מכולן; התוקע לחבירו נותן לו סלע. רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי. מנה. סמרו (ה). נותן לו מאות זוז. לאחר ידו (ה). נותן לו ארבע מאות זוז. צרם (ה). באוננו תלש בשערו. רקק והגיע בו רוקו (ה). העביר מליתו ממנו. פרע ראש האשה בשוק. נותן ארבע מאות זוז. זה הכלל הכל לפי כבודו (א). אמר רבי עקיבא אפילו עניים שבישראל רואין אותם כאילו הם בני חורין שירדו מנכסיהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב (ב). ומעשה באחד שפרע ראש האשה בשוק. באת לפני רבי עקיבא וחיבו ליתן לה ארבע מאות זוז. אמר לו רבי חן לי זמן. ונתן לו

הקלובים אינם אלא כשכיל בושח ועטר. וזוה לא יכלו חכמים ליתן קלבה: סלע. אסיקא בגמרא ריש פ"ד דסלע מדינה הן. ושיעורו כתבתי במ"ב פ"ק דתשובות: מנה. מסקנן בגמרא דפרקין דמנה טרי קאמר. וכתבו התוספות בריש פ"ד דתימה שחוקין כל כך זה מזה. דסלע מדינה אחד ממאמיהם במנה לורי (דמנה לורי עשרים וחמשה סלעים. וסלע מדינה שמונים בשל לורי. ומיהו בכסף שבו אבל נחושא ים בשלע מדינה מה שאין כן כלל בצורי. ובעי לא איירי לפי שאין הנחשת שזה הרבה). ונראה דזה דבר בטעור וזה דבר בטעו אבל ליכא למימר דלא פליגי. דבגמרא משמע קלה. דפליגי. ע"כ. וכן דעת הר"ב דפליגי מדקאמר ואין הלכה כרבי יהודה: לאחר ידו. שסכנה באחד ידו והוא קלון יותר. הרמב"ם: והגיע בו רוקו. דאילו הגיע בחגור לא מאי אמרת נהוי כי ביישו בדברים. זאת אומרת ביישו בדברים פטור. גמרא. וכתב הר"ב וכו' טעמא משום דתחייב (דברים כה) והחזיקה במצותו דמשמע דלא חייבה תורה אלא על בושח גופו. אבל בושח דדברים או רקק על בגדו פטור: רואין אותן כאילו הן בני חורין שירדו מנכסיהם. כי יש עשרים שאין מחייבין יותר מפניהם. כגון בני אדם חשודים או לא. אלא חיים לשומא אחת. מוספות דף פ"ז: [ונתן לו זמן. כתב הר"ב וכו' לבושת וכו' אבל לנזקין וכו'. והע"ג דהכי אמר רבי חנינא אין עותין זמן לחבלות. אף נזקים שבממונו בכלל החבלות כדאמרינן ברפ"ק דסנהדרין מה לי חבל בגופו מה לי חבל בממונו וכן אין לך חבלה בגופו שלא יחסר לו ממון

הקלובים אינם אלא כשכיל בושח ועטר. וזוה לא יכלו חכמים ליתן קלבה: סלע. אסיקא בגמרא ריש פ"ד דסלע מדינה הן. ושיעורו כתבתי במ"ב פ"ק דתשובות: מנה. מסקנן בגמרא דפרקין דמנה טרי קאמר. וכתבו התוספות בריש פ"ד דתימה שחוקין כל כך זה מזה. דסלע מדינה אחד ממאמיהם במנה לורי (דמנה לורי עשרים וחמשה סלעים. וסלע מדינה שמונים בשל לורי. ומיהו בכסף שבו אבל נחושא ים בשלע מדינה מה שאין כן כלל בצורי. ובעי לא איירי לפי שאין הנחשת שזה הרבה). ונראה דזה דבר בטעור וזה דבר בטעו אבל ליכא למימר דלא פליגי. דבגמרא משמע קלה. דפליגי. ע"כ. וכן דעת הר"ב דפליגי מדקאמר ואין הלכה כרבי יהודה: לאחר ידו. שסכנה באחד ידו והוא קלון יותר. הרמב"ם: והגיע בו רוקו. דאילו הגיע בחגור לא מאי אמרת נהוי כי ביישו בדברים. זאת אומרת ביישו בדברים פטור. גמרא. וכתב הר"ב וכו' טעמא משום דתחייב (דברים כה) והחזיקה במצותו דמשמע דלא חייבה תורה אלא על בושח גופו. אבל בושח דדברים או רקק על בגדו פטור: רואין אותן כאילו הן בני חורין שירדו מנכסיהם. כי יש עשרים שאין מחייבין יותר מפניהם. כגון בני אדם חשודים או לא. אלא חיים לשומא אחת. מוספות דף פ"ז: [ונתן לו זמן. כתב הר"ב וכו' לבושת וכו' אבל לנזקין וכו'. והע"ג דהכי אמר רבי חנינא אין עותין זמן לחבלות. אף נזקים שבממונו בכלל החבלות כדאמרינן ברפ"ק דסנהדרין מה לי חבל בגופו מה לי חבל בממונו וכן אין לך חבלה בגופו שלא יחסר לו ממון

הקלובים אינם אלא כשכיל בושח ועטר. וזוה לא יכלו חכמים ליתן קלבה: סלע. אסיקא בגמרא ריש פ"ד דסלע מדינה הן. ושיעורו כתבתי במ"ב פ"ק דתשובות: מנה. מסקנן בגמרא דפרקין דמנה טרי קאמר. וכתבו התוספות בריש פ"ד דתימה שחוקין כל כך זה מזה. דסלע מדינה אחד ממאמיהם במנה לורי (דמנה לורי עשרים וחמשה סלעים. וסלע מדינה שמונים בשל לורי. ומיהו בכסף שבו אבל נחושא ים בשלע מדינה מה שאין כן כלל בצורי. ובעי לא איירי לפי שאין הנחשת שזה הרבה). ונראה דזה דבר בטעור וזה דבר בטעו אבל ליכא למימר דלא פליגי. דבגמרא משמע קלה. דפליגי. ע"כ. וכן דעת הר"ב דפליגי מדקאמר ואין הלכה כרבי יהודה: לאחר ידו. שסכנה באחד ידו והוא קלון יותר. הרמב"ם: והגיע בו רוקו. דאילו הגיע בחגור לא מאי אמרת נהוי כי ביישו בדברים. זאת אומרת ביישו בדברים פטור. גמרא. וכתב הר"ב וכו' טעמא משום דתחייב (דברים כה) והחזיקה במצותו דמשמע דלא חייבה תורה אלא על בושח גופו. אבל בושח דדברים או רקק על בגדו פטור: רואין אותן כאילו הן בני חורין שירדו מנכסיהם. כי יש עשרים שאין מחייבין יותר מפניהם. כגון בני אדם חשודים או לא. אלא חיים לשומא אחת. מוספות דף פ"ז: [ונתן לו זמן. כתב הר"ב וכו' לבושת וכו' אבל לנזקין וכו'. והע"ג דהכי אמר רבי חנינא אין עותין זמן לחבלות. אף נזקים שבממונו בכלל החבלות כדאמרינן ברפ"ק דסנהדרין מה לי חבל בגופו מה לי חבל בממונו וכן אין לך חבלה בגופו שלא יחסר לו ממון

הקלובים אינם אלא כשכיל בושח ועטר. וזוה לא יכלו חכמים ליתן קלבה: סלע. אסיקא בגמרא ריש פ"ד דסלע מדינה הן. ושיעורו כתבתי במ"ב פ"ק דתשובות: מנה. מסקנן בגמרא דפרקין דמנה טרי קאמר. וכתבו התוספות בריש פ"ד דתימה שחוקין כל כך זה מזה. דסלע מדינה אחד ממאמיהם במנה לורי (דמנה לורי עשרים וחמשה סלעים. וסלע מדינה שמונים בשל לורי. ומיהו בכסף שבו אבל נחושא ים בשלע מדינה מה שאין כן כלל בצורי. ובעי לא איירי לפי שאין הנחשת שזה הרבה). ונראה דזה דבר בטעור וזה דבר בטעו אבל ליכא למימר דלא פליגי. דבגמרא משמע קלה. דפליגי. ע"כ. וכן דעת הר"ב דפליגי מדקאמר ואין הלכה כרבי יהודה: לאחר ידו. שסכנה באחד ידו והוא קלון יותר. הרמב"ם: והגיע בו רוקו. דאילו הגיע בחגור לא מאי אמרת נהוי כי ביישו בדברים. זאת אומרת ביישו בדברים פטור. גמרא. וכתב הר"ב וכו' טעמא משום דתחייב (דברים כה) והחזיקה במצותו דמשמע דלא חייבה תורה אלא על בושח גופו. אבל בושח דדברים או רקק על בגדו פטור: רואין אותן כאילו הן בני חורין שירדו מנכסיהם. כי יש עשרים שאין מחייבין יותר מפניהם. כגון בני אדם חשודים או לא. אלא חיים לשומא אחת. מוספות דף פ"ז: [ונתן לו זמן. כתב הר"ב וכו' לבושת וכו' אבל לנזקין וכו'. והע"ג דהכי אמר רבי חנינא אין עותין זמן לחבלות. אף נזקים שבממונו בכלל החבלות כדאמרינן ברפ"ק דסנהדרין מה לי חבל בגופו מה לי חבל בממונו וכן אין לך חבלה בגופו שלא יחסר לו ממון

ישראל יתלם הקונה, והשלם לזה [ח"מ תכ"ד]. ואי"ל גליז הכי תוכל למכור הכתובה בטובה הנאה. יל דכתובה ודאי עמי' הוא, וכרי קו"ל המוכר ששח למכרו וחזר ומחלו מחלו, וכל לגבי בעל ודאי מחלו, ואמרוי כ"ד ככדי ל"ל, משא"כ זכות שלם כתיב, לא מחשכ כש"ח" (כה) אף שנגזר בהאיסור, חייבי מיתות שנגזרין פטורים מתשלומין, דאף שמקלקל, והמקלקל בשבת פטור מסקילה, עכ"פ מחקן הוא ליתרו: (כו) שהכסו בגורפו נכד

ישראל יתלם הקונה, והשלם לזה [ח"מ תכ"ד]. ואי"ל גליז הכי תוכל למכור הכתובה בטובה הנאה. יל דכתובה ודאי עמי' הוא, וכרי קו"ל המוכר ששח למכרו וחזר ומחלו מחלו, וכל לגבי בעל ודאי מחלו, ואמרוי כ"ד ככדי ל"ל, משא"כ זכות שלם כתיב, לא מחשכ כש"ח" (כה) אף שנגזר בהאיסור, חייבי מיתות שנגזרין פטורים מתשלומין, דאף שמקלקל, והמקלקל בשבת פטור מסקילה, עכ"פ מחקן הוא ליתרו: (כו) שהכסו בגורפו נכד

ישראל יתלם הקונה, והשלם לזה [ח"מ תכ"ד]. ואי"ל גליז הכי תוכל למכור הכתובה בטובה הנאה. יל דכתובה ודאי עמי' הוא, וכרי קו"ל המוכר ששח למכרו וחזר ומחלו מחלו, וכל לגבי בעל ודאי מחלו, ואמרוי כ"ד ככדי ל"ל, משא"כ זכות שלם כתיב, לא מחשכ כש"ח" (כה) אף שנגזר בהאיסור, חייבי מיתות שנגזרין פטורים מתשלומין, דאף שמקלקל, והמקלקל בשבת פטור מסקילה, עכ"פ מחקן הוא ליתרו: (כו) שהכסו בגורפו נכד

ישראל יתלם הקונה, והשלם לזה [ח"מ תכ"ד]. ואי"ל גליז הכי תוכל למכור הכתובה בטובה הנאה. יל דכתובה ודאי עמי' הוא, וכרי קו"ל המוכר ששח למכרו וחזר ומחלו מחלו, וכל לגבי בעל ודאי מחלו, ואמרוי כ"ד ככדי ל"ל, משא"כ זכות שלם כתיב, לא מחשכ כש"ח" (כה) אף שנגזר בהאיסור, חייבי מיתות שנגזרין פטורים מתשלומין, דאף שמקלקל, והמקלקל בשבת פטור מסקילה, עכ"פ מחקן הוא ליתרו: (כו) שהכסו בגורפו נכד

ישראל יתלם הקונה, והשלם לזה [ח"מ תכ"ד]. ואי"ל גליז הכי תוכל למכור הכתובה בטובה הנאה. יל דכתובה ודאי עמי' הוא, וכרי קו"ל המוכר ששח למכרו וחזר ומחלו מחלו, וכל לגבי בעל ודאי מחלו, ואמרוי כ"ד ככדי ל"ל, משא"כ זכות שלם כתיב, לא מחשכ כש"ח" (כה) אף שנגזר בהאיסור, חייבי מיתות שנגזרין פטורים מתשלומין, דאף שמקלקל, והמקלקל בשבת פטור מסקילה, עכ"פ מחקן הוא ליתרו: (כו) שהכסו בגורפו נכד

ישראל יתלם הקונה, והשלם לזה [ח"מ תכ"ד]. ואי"ל גליז הכי תוכל למכור הכתובה בטובה הנאה. יל דכתובה ודאי עמי' הוא, וכרי קו"ל המוכר ששח למכרו וחזר ומחלו מחלו, וכל לגבי בעל ודאי מחלו, ואמרוי כ"ד ככדי ל"ל, משא"כ זכות שלם כתיב, לא מחשכ כש"ח" (כה) אף שנגזר בהאיסור, חייבי מיתות שנגזרין פטורים מתשלומין, דאף שמקלקל, והמקלקל בשבת פטור מסקילה, עכ"פ מחקן הוא ליתרו: (כו) שהכסו בגורפו נכד

ישראל יתלם הקונה, והשלם לזה [ח"מ תכ"ד]. ואי"ל גליז הכי תוכל למכור הכתובה בטובה הנאה. יל דכתובה ודאי עמי' הוא, וכרי קו"ל המוכר ששח למכרו וחזר ומחלו מחלו, וכל לגבי בעל ודאי מחלו, ואמרוי כ"ד ככדי ל"ל, משא"כ זכות שלם כתיב, לא מחשכ כש"ח" (כה) אף שנגזר בהאיסור, חייבי מיתות שנגזרין פטורים מתשלומין, דאף שמקלקל, והמקלקל בשבת פטור מסקילה, עכ"פ מחקן הוא ליתרו: (כו) שהכסו בגורפו נכד

ישראל יתלם הקונה, והשלם לזה [ח"מ תכ"ד]. ואי"ל גליז הכי תוכל למכור הכתובה בטובה הנאה. יל דכתובה ודאי עמי' הוא, וכרי קו"ל המוכר ששח למכרו וחזר ומחלו מחלו, וכל לגבי בעל ודאי מחלו, ואמרוי כ"ד ככדי ל"ל, משא"כ זכות שלם כתיב, לא מחשכ כש"ח" (כה) אף שנגזר בהאיסור, חייבי מיתות שנגזרין פטורים מתשלומין, דאף שמקלקל, והמקלקל בשבת פטור מסקילה, עכ"פ מחקן הוא ליתרו: (כו) שהכסו בגורפו נכד

אע"פ שאינו ראוי כי
לוי כ"פ כ"ה י' א"ה
ש"י ז"ל כ"ה ח"ה י' א"ה
וה"ל מ"ה ח"ה ח"ה ח"ה
ש"י ח"ה ח"ה ח"ה ח"ה
ש"י ח"ה ח"ה ח"ה ח"ה

שנויי גרסאות
שומרה שומרה. כ"ל
זכאני' שומרה...
נד"ל שומרה שומרה,
ופי' שומרה והמסנה
לו שינה לה המעות לזמן
שקטנו לה וזמן שפי'
כמ"מ כ"ס ג' וז"ל
עמרה כ"ר' (ד"ס) י'
גם לפי שומרה ע"ל לרש
כפי' הגוף אולם לרש'
זמן פי' הרע"ב הקוד
שומרה הבקשה"ה המ' וז'
קצתן או שומרה כ"ס
כמ"מ המ' כ"ס וז"ל
קצתן; כמ"מ וז"ל
שומרה שומרה... כ"ר
כ"י שומרה וכשהיא
עומדת. ה' צורה. כ"ר
ביתה. שבר את הכר
(בפניה). נד"ל וכ"ל;
ונש"ל שבר את הכר
... כ"י וכ"ל ושבר
את הכר לשניה; כ"י
ליה. באי"ר ש"ן.
נד"ל וכ"ל באי"ר...
כ"י באי"ר... נד"ל
את ראשה. כמ"מ
ג"ל... כ"י וז'
ועלתה; נד"ל וז"ל;
כ"י וז"ל. (במספרת
ו)מנחה ירה על ראשה.
נד"ל ליה כ"ס; כ"י
ד' קוצה ליה ונש"ל
ירח וז"ל וז"ל ודפי'
מספרת וזכה על ראשה
והכל אחר ש"י שפיה
מספרת ומנח על המע
כמו שבי"ר כ"י וז'
ח"י. (ד"ס) כ"י וז"ל
כ"י ליה (מל' ירה); כ"י
... ומנחה על ש"ה.
העמ"ד עליה. נד"ל
וכמ"מ וכ"ל והעמ"ד
לח וכ"י והעמ"ד גם
כ"י. א"י. (רבי).
וכ"י נד"ל וכמ"מ;
כמ"מ נד"ל וז"ל
י"א; כ"י ואמר...
... כמ"מ ליה
ונוסחתי נכונה. החובל
בעצמו. נד"ל וכ"י
וכ"ל הכ"י ונמשך
שהח"ל. אחרים
שחבלו. נד"ל וכ"י
וכ"ל כ"י ונמשך
ואחרים. והקצין
נשיעוהו. כ"י ונמשך
הקוצין את... נד"ל את
נשיעוהו. כ"י וכ"י
ו' ביוצא בו הקוצין.
אחרים (שקצו את
נשיעוהו). נד"ל וכ"י
ואחרים שקצו את...
כמ"ל ד' וז"ל (ש"ה)
והח"ל ונמשך ליה
והח"ל הכ"י וז"ל א"כ
כ"ס ח"י כ"י ונמשך
ואחרים שקצו נשיעוהו
זליתא נחת את...
ז' שהיא נותן. כ"י
שנותן לו; כ"י ל'

רפוי וזכה. ומקרי דחכריה ממונא]: והיתה מטפחת ומנחת ידה על ראשה. כלומר היתה מאכפת השמן כמפח שלה והיתה ידה על ראשה לסוך. וחכרים רבים ללשון הזה. פרק בתרא דתרומות מ"ו. ובג"ד דע"ו [משנה י"ד] מטפה על פי חבית. ובפרק כ"ב דשבט [דף קמ"ג] ולא יטפה בשמן. ואמרינן בזמנה דוכתי טופח ע"מ להטפוח. ומ"ש הר"ב לזו אני נותן כעל כליסר כמן זלזה בעלמה וכו' כלומר שאע"פ שה השמן אם ילך לאבוד אינו שוה חלא איסר והיתה יכולה לקנות בכליסר ומסוך בה בלגמא. ובמקלח ספרי הר"ף כחזר והיתה מטפחת ומנחה וכו' ומצינו ק"י ח"י לרש' לפרש מטפחת ג"כ ענין הכאה מלשון מטפחות מ"מ פרק בתרא דמועד קטן ששירשו מספקות ק"פ אל ק"פ. ולפי זה לרש"י ח"י לומר שהשמן שלה היה. דאי לא חיתא הכי מה לה בצלע דליכא אחרינא כל שק"ל בעל ריבה. אבל מלאתי בזכות דר' נתן פ"ג בזה הלשון נתן לו זמן. אמר לו חבירו אני חתן לך עלה שלא חתן לה חבירו אני פרוטה. אמר ליה תן לי. [א"י] לך טול שמן בכליסר ושכור את הללוות על

ומן ז'. שמרה יד) עומדת על פתח חצרה ושבר את הכר בפניה ובו כאי"ר שומרה. גליתה את ראשה והיתה מטפחת) ומנחת ידה על ראשה. העמיד עליה עדים וכו' לפני רבי עקיבא. אמר לו. רבי לזו אני נותן ארבע מאות זוזיה. אמר לו. לא אמרת כלום. החובל בעצמו אף על פי שאינו ראוי לה. פטור ה. אחרים שחבלו בו הייבין כ"י. והקצין נשיעוהו אף על פי שאינו ראוי לה. פטור ה. אחרים שקצו את נשיעוהו הייבין כ"י: ז' אף על פי שהיא נותן לו. אין נמחל לו ה. עד שיבקש ממנו. שנאמר

מפחה של האשה. מה עשה האשה יאלה מתוך ביתה ופרעה ראשה כסוף והיתה מטפחת וכו'. משמע דטול שמן בכליסר ממונו קאמר. וכן מדינה מתוך ביתה וכו'. משמע דלא מפני העבר היתה פורעת ראשה שהיה זה היתה יכולה לעשות מצפנים. ופוד שהאספות [דף א"י] כתבו בדבור המחיל אלא האי תנה וכו' בזה"ל שאסור לחבול אפילו לנורך כגון אשה שטפחה על ראשה. ע"כ. ש"מ דפשיחה לנורך היתה. וז"ל ד"ס כמ"מ הר"ף ומה. שטפות סופר הוא ולריך להיזת וסכה: החובל בעלמה אע"פ שאינו ראוי. כדתיב אמר ר"ה הקפר ברבי מה תלמוד לומר (במדבר ו) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. וכי בחיזה נפש חטא זה. אלא שיער עצמו מן היין וכו'. וכתבו ההוספת דלע"ג דנכיר טמא כתיב היינו מפני שגנה בחטא. אבל בזכר טהור הוא נמי חופא. אלא שיש בו ג"כ מזה. ומזה גדולה מעבירה והיינו דקרינן ליה טיה כר"ש מפני כזר [דף ג'] וז' לזו מלטה גדולה מעבירה שבה. לא היה קוריה טיה. אבל מ"מ חטא יש בו על שיער. ומידי דהוה אמתענה חטאית חלוס בבבית [בכרות ל"א ע"ב] שקורעין נד' דיו וכפרעין ממנו חטאית של צבת. מאי תקנתיה ליהב חטאית לתעניתו: פטור. לזמן החוספה תימא מאי חז"ב שייך. וז' פטור ממלקות קאמר על כרוו הקוף נשיעוהו אע"פ שאין ראוי פטור. לאו היינו פטור ממלקות. [דהא חייב. כדכתיב. (דברים כ) וחתו לא תכרות כמ"ס בדבור דלקמן] ולריך לדחוק ולומר פטור אף על פי שאין בו זר חז"ב שאין חס על גופו. אחרים שחבלו בו חייבים. ע"כ: והקצין נשיעוהו אף על פי שאינו ראוי. דעבר בכל תשמיש. רש"י. וה"ל דהא לא תשמיש במלחמה כתיב. ואיכא למימר דבמלחמה דוקא חז"ר הכתוב כמעט הכתוב בלדו כי ממנו חאל. וזה כדי שיהא מניו מידי דאכילה לזולתי זבא. ובגמרא פ"ג דמכות ד' כ"ב והביאו ההוספות דהכא. נקט חז"רם לקוף חלונות טובות מלאוהו לא תכרות. וז"ל דהיינו טעמא דמיטורא דחז"רם לא תכרות ילף ליה. דאי מלא תשמיש חז"רם דוקא במלחמה. אלא רש"י נקט רישא דקרא דהא ג"י קרא בלא תכרות דקפיד על כל קוף חלונות אפילו שלא במלחמה שלא יתחיתו. [ובגמרא [דף א"י] כדתיבא המקצב על המה יותר מדאי לוקה משום כל תשמיש]: אחרים שקצו ופי' חייבים. בדלא חז"רם ביה ש"אינו לוקה [כמ"ס הר"ב ב"ב פ"ז] תוספות: ז' אף על פי שהוא נותן לו וכו'. סתמא הוא ולא ר"ע קאמר לה. רש"י: אין נמחל לו. פירש רש"י לפר שדואל על כספו: שנאמר ועתה השב אשת וגו' ויתפלל בעדך. ומחילא שיפייטו כדי שיחפלו. כי מי פסי יסור הגה לבקש מאדם שיחפלו

ידיה על ראשה לסוך. וחכרים רבים ללשון הזה. פרק בתרא דתרומות מ"ו. ובג"ד דע"ו [משנה י"ד] מטפה על פי חבית. ובפרק כ"ב דשבט [דף קמ"ג] ולא יטפה בשמן. ואמרינן בזמנה דוכתי טופח ע"מ להטפוח. ומ"ש הר"ב לזו אני נותן כעל כליסר כמן זלזה בעלמה וכו' כלומר שאע"פ שה השמן אם ילך לאבוד אינו שוה חלא איסר והיתה יכולה לקנות בכליסר ומסוך בה בלגמא. ובמקלח ספרי הר"ף כחזר והיתה מטפחת ומנחה וכו' ומצינו ק"י ח"י לרש' לפרש מטפחת ג"כ ענין הכאה מלשון מטפחות מ"מ פרק בתרא דמועד קטן ששירשו מספקות ק"פ אל ק"פ. ולפי זה לרש"י ח"י לומר שהשמן שלה היה. דאי לא חיתא הכי מה לה בצלע דליכא אחרינא כל שק"ל בעל ריבה. אבל מלאתי בזכות דר' נתן פ"ג בזה הלשון נתן לו זמן. אמר לו חבירו אני חתן לך עלה שלא חתן לה חבירו אני פרוטה. אמר ליה תן לי. [א"י] לך טול שמן בכליסר ושכור את הללוות על

ומן ז'. שמרה יד) עומדת על פתח חצרה ושבר את הכר בפניה ובו כאי"ר שומרה. גליתה את ראשה והיתה מטפחת) ומנחת ידה על ראשה. העמיד עליה עדים וכו' לפני רבי עקיבא. אמר לו. רבי לזו אני נותן ארבע מאות זוזיה. אמר לו. לא אמרת כלום. החובל בעצמו אף על פי שאינו ראוי לה. פטור ה. אחרים שחבלו בו הייבין כ"י. והקצין נשיעוהו אף על פי שאינו ראוי לה. פטור ה. אחרים שקצו את נשיעוהו הייבין כ"י: ז' אף על פי שהיא נותן לו. אין נמחל לו ה. עד שיבקש ממנו. שנאמר

מפחה של האשה. מה עשה האשה יאלה מתוך ביתה ופרעה ראשה כסוף והיתה מטפחת וכו'. משמע דטול שמן בכליסר ממונו קאמר. וכן מדינה מתוך ביתה וכו'. משמע דלא מפני העבר היתה פורעת ראשה שהיה זה היתה יכולה לעשות מצפנים. ופוד שהאספות [דף א"י] כתבו בדבור המחיל אלא האי תנה וכו' בזה"ל שאסור לחבול אפילו לנורך כגון אשה שטפחה על ראשה. ע"כ. ש"מ דפשיחה לנורך היתה. וז"ל ד"ס כמ"מ הר"ף ומה. שטפות סופר הוא ולריך להיזת וסכה: החובל בעלמה אע"פ שאינו ראוי. כדתיב אמר ר"ה הקפר ברבי מה תלמוד לומר (במדבר ו) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. וכי בחיזה נפש חטא זה. אלא שיער עצמו מן היין וכו'. וכתבו ההוספת דלע"ג דנכיר טמא כתיב היינו מפני שגנה בחטא. אבל בזכר טהור הוא נמי חופא. אלא שיש בו ג"כ מזה. ומזה גדולה מעבירה והיינו דקרינן ליה טיה כר"ש מפני כזר [דף ג'] וז' לזו מלטה גדולה מעבירה שבה. לא היה קוריה טיה. אבל מ"מ חטא יש בו על שיער. ומידי דהוה אמתענה חטאית חלוס בבבית [בכרות ל"א ע"ב] שקורעין נד' דיו וכפרעין ממנו חטאית של צבת. מאי תקנתיה ליהב חטאית לתעניתו: פטור. לזמן החוספה תימא מאי חז"ב שייך. וז' פטור ממלקות קאמר על כרוו הקוף נשיעוהו אע"פ שאין ראוי פטור. לאו היינו פטור ממלקות. [דהא חייב. כדכתיב. (דברים כ) וחתו לא תכרות כמ"ס בדבור דלקמן] ולריך לדחוק ולומר פטור אף על פי שאין בו זר חז"ב שאין חס על גופו. אחרים שחבלו בו חייבים. ע"כ: והקצין נשיעוהו אף על פי שאינו ראוי. דעבר בכל תשמיש. רש"י. וה"ל דהא לא תשמיש במלחמה כתיב. ואיכא למימר דבמלחמה דוקא חז"ר הכתוב כמעט הכתוב בלדו כי ממנו חאל. וזה כדי שיהא מניו מידי דאכילה לזולתי זבא. ובגמרא פ"ג דמכות ד' כ"ב והביאו ההוספות דהכא. נקט חז"רם לקוף חלונות טובות מלאוהו לא תכרות. וז"ל דהיינו טעמא דמיטורא דחז"רם לא תכרות ילף ליה. דאי מלא תשמיש חז"רם דוקא במלחמה. אלא רש"י נקט רישא דקרא דהא ג"י קרא בלא תכרות דקפיד על כל קוף חלונות אפילו שלא במלחמה שלא יתחיתו. [ובגמרא [דף א"י] כדתיבא המקצב על המה יותר מדאי לוקה משום כל תשמיש]: אחרים שקצו ופי' חייבים. בדלא חז"רם ביה ש"אינו לוקה [כמ"ס הר"ב ב"ב פ"ז] תוספות: ז' אף על פי שהוא נותן לו וכו'. סתמא הוא ולא ר"ע קאמר לה. רש"י: אין נמחל לו. פירש רש"י לפר שדואל על כספו: שנאמר ועתה השב אשת וגו' ויתפלל בעדך. ומחילא שיפייטו כדי שיחפלו. כי מי פסי יסור הגה לבקש מאדם שיחפלו

ידיה על ראשה לסוך. וחכרים רבים ללשון הזה. פרק בתרא דתרומות מ"ו. ובג"ד דע"ו [משנה י"ד] מטפה על פי חבית. ובפרק כ"ב דשבט [דף קמ"ג] ולא יטפה בשמן. ואמרינן בזמנה דוכתי טופח ע"מ להטפוח. ומ"ש הר"ב לזו אני נותן כעל כליסר כמן זלזה בעלמה וכו' כלומר שאע"פ שה השמן אם ילך לאבוד אינו שוה חלא איסר והיתה יכולה לקנות בכליסר ומסוך בה בלגמא. ובמקלח ספרי הר"ף כחזר והיתה מטפחת ומנחה וכו' ומצינו ק"י ח"י לרש' לפרש מטפחת ג"כ ענין הכאה מלשון מטפחות מ"מ פרק בתרא דמועד קטן ששירשו מספקות ק"פ אל ק"פ. ולפי זה לרש"י ח"י לומר שהשמן שלה היה. דאי לא חיתא הכי מה לה בצלע דליכא אחרינא כל שק"ל בעל ריבה. אבל מלאתי בזכות דר' נתן פ"ג בזה הלשון נתן לו זמן. אמר לו חבירו אני חתן לך עלה שלא חתן לה חבירו אני פרוטה. אמר ליה תן לי. [א"י] לך טול שמן בכליסר ושכור את הללוות על

ומן ז'. שמרה יד) עומדת על פתח חצרה ושבר את הכר בפניה ובו כאי"ר שומרה. גליתה את ראשה והיתה מטפחת) ומנחת ידה על ראשה. העמיד עליה עדים וכו' לפני רבי עקיבא. אמר לו. רבי לזו אני נותן ארבע מאות זוזיה. אמר לו. לא אמרת כלום. החובל בעצמו אף על פי שאינו ראוי לה. פטור ה. אחרים שחבלו בו הייבין כ"י. והקצין נשיעוהו אף על פי שאינו ראוי לה. פטור ה. אחרים שקצו את נשיעוהו הייבין כ"י: ז' אף על פי שהיא נותן לו. אין נמחל לו ה. עד שיבקש ממנו. שנאמר

מפחה של האשה. מה עשה האשה יאלה מתוך ביתה ופרעה ראשה כסוף והיתה מטפחת וכו'. משמע דטול שמן בכליסר ממונו קאמר. וכן מדינה מתוך ביתה וכו'. משמע דלא מפני העבר היתה פורעת ראשה שהיה זה היתה יכולה לעשות מצפנים. ופוד שהאספות [דף א"י] כתבו בדבור המחיל אלא האי תנה וכו' בזה"ל שאסור לחבול אפילו לנורך כגון אשה שטפחה על ראשה. ע"כ. ש"מ דפשיחה לנורך היתה. וז"ל ד"ס כמ"מ הר"ף ומה. שטפות סופר הוא ולריך להיזת וסכה: החובל בעלמה אע"פ שאינו ראוי. כדתיב אמר ר"ה הקפר ברבי מה תלמוד לומר (במדבר ו) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. וכי בחיזה נפש חטא זה. אלא שיער עצמו מן היין וכו'. וכתבו ההוספת דלע"ג דנכיר טמא כתיב היינו מפני שגנה בחטא. אבל בזכר טהור הוא נמי חופא. אלא שיש בו ג"כ מזה. ומזה גדולה מעבירה והיינו דקרינן ליה טיה כר"ש מפני כזר [דף ג'] וז' לזו מלטה גדולה מעבירה שבה. לא היה קוריה טיה. אבל מ"מ חטא יש בו על שיער. ומידי דהוה אמתענה חטאית חלוס בבבית [בכרות ל"א ע"ב] שקורעין נד' דיו וכפרעין ממנו חטאית של צבת. מאי תקנתיה ליהב חטאית לתעניתו: פטור. לזמן החוספה תימא מאי חז"ב שייך. וז' פטור ממלקות קאמר על כרוו הקוף נשיעוהו אע"פ שאין ראוי פטור. לאו היינו פטור ממלקות. [דהא חייב. כדכתיב. (דברים כ) וחתו לא תכרות כמ"ס בדבור דלקמן] ולריך לדחוק ולומר פטור אף על פי שאין בו זר חז"ב שאין חס על גופו. אחרים שחבלו בו חייבים. ע"כ: והקצין נשיעוהו אף על פי שאינו ראוי. דעבר בכל תשמיש. רש"י. וה"ל דהא לא תשמיש במלחמה כתיב. ואיכא למימר דבמלחמה דוקא חז"ר הכתוב כמעט הכתוב בלדו כי ממנו חאל. וזה כדי שיהא מניו מידי דאכילה לזולתי זבא. ובגמרא פ"ג דמכות ד' כ"ב והביאו ההוספות דהכא. נקט חז"רם לקוף חלונות טובות מלאוהו לא תכרות. וז"ל דהיינו טעמא דמיטורא דחז"רם לא תכרות ילף ליה. דאי מלא תשמיש חז"רם דוקא במלחמה. אלא רש"י נקט רישא דקרא דהא ג"י קרא בלא תכרות דקפיד על כל קוף חלונות אפילו שלא במלחמה שלא יתחיתו. [ובגמרא [דף א"י] כדתיבא המקצב על המה יותר מדאי לוקה משום כל תשמיש]: אחרים שקצו ופי' חייבים. בדלא חז"רם ביה ש"אינו לוקה [כמ"ס הר"ב ב"ב פ"ז] תוספות: ז' אף על פי שהוא נותן לו וכו'. סתמא הוא ולא ר"ע קאמר לה. רש"י: אין נמחל לו. פירש רש"י לפר שדואל על כספו: שנאמר ועתה השב אשת וגו' ויתפלל בעדך. ומחילא שיפייטו כדי שיחפלו. כי מי פסי יסור הגה לבקש מאדם שיחפלו

הגזל עצים פרק ט ב בא קמ"א

י האומר לבני קנים טו' ... ע"כ כדכ"ט מ"ז פ"א טו' ... פ"א יושלמו גזלים פ"ט ה"ג. ... טו' פ"א ט"ה כדכ"ט טו' ... פ"ב לנזק רב"ט ש"ט ע"כ י"ד ... פ"א כ"ט ט"ה ו"א י"ד כ"ט ... פ"א טו' ו' והואר לבניו טו'

שנינו נוסחאות ואם אינו רוצה כו'. ... ד"ל ונמשיך אם ... פ"א טו' ונכסות ... פ"א טו' ובעלי חוב. ... כ"ט ובעלי חוב; ... כ"ט ונמשיך ובעלי ... החוב וכן כש"ס הסמכה. ... באין ונפרעין כ"ט ... גרעין ובאין אל ... כ"ט ונמשיך טו' ... באין ונפרעין טו' ... י קונים. כ"ט קונם. ... אי אתה נהנה משלי. ... כד"ל שאי אתה נהנה ... לי; כש"ס שאתה ... נהנה לי; וכ"ס כ"ט ... שאתה. ו"כ"ס כ"ט ... אחת. וע' ה"ט ו"כ ... כ"ט ונמשיך טו' ... בחיי אוקיט נקון וע' ד"ט. ... ברוי ובמותו. כ"ט ... וכ"ט ונמשיך בחי ... ובמותו וע' ר"ט. ... ודחוקר. כ"ט ונמשיך ... יתן; כ"ט וכ"ט אלא ... יתן וע' טו' טו'.

משכב אליו חזקו כנגד חלקו. דכ"ט (ויקרא ה) ישיב את הגזלה אין לו תקנה עד שיוליג גזלו מחמת ידו ובלבד שתהא הגזלה בשני דלא קנייה בשטיו: אין לו. נכסי כל כך שיוכל לוותר על חלקו: או שאינו רוצה. להפסיד חלקו: לזה. מאחרים ומחזיר את הגזל לחזו לקיים מצות

כש"אין לו בניו. עכ"ל. אלא שסמכתו פדיון בלשון הר"ב מ"מ ח"כ לזה מאחרים ומחזיר את הגזל לחזו. והא מתניתין לבניו והדר לחזו טק. ואתי נקט חזו לחזו. ועוד דאי כדעת התוספות ה"ל לפרש ולא לסתום. למה קדמו בניו של עזמו לחזו מהם לפי אמת יורשי חזו. והנה

או לאחיו יו). ואם אינו רוצה יו או שאין לו יח. לזה יט ובעלי חוב באים ונפרעים ט: י האומר לבניו קונם אי אתה נהנה משלי. אם מת יירשנו טא. בחייו ובמותו אם מת לא יירשנו טב. ויהויר לבניו אבל אי איתא דדעת הר"ב כן לא ה"ל לסתום הכא ברש"א. אלא לפרש בניו של (הגזלן) [הגזלן] וכו' דפשטא לא משמע הכי. ומזרתי לומר דש"מ דעת הר"ב כדעת הרמב"ם דמפרש גם כן בניו וחזו ר"ל דגזלן כ"ג דהנהגה הטובות אלא דמיתנין לאו דוקא נקטא בניו ב"ש דודאי לכל ימי חייו אין חלק לבניו ברשות חזו. ולפיכך נקט לחזו ברש"א. והשתא שפיר נקט הר"ב גבי ליה מאחרים וכו'. ונותן הגזלה לחזו ולא נקט לבניו משום דלפי האמת חזו קודמין. אלא דליכא למימר הכי שהרי הר"ב כתב או לחזו אם אין לו בניו. משמע בהדיא דמיתנין ליה לבניו קודמין. ולפיכך לא ידענא מה אדון זה דדעת הר"ב. ומה שכתב הר"ב בסוף המשנה ואם אין יורש לאחיו אלא הוא. נותן הוא עצמו הגזלה וכו' לשון קרנא כתב שאין לך חזם מישראל שאין לו יורשים עד יקנא חזו ע"ה. וז"ל הרמב"ם ואם לא היה אליו חזו מאחיו. ולא בניו. או לא החזיר הוא את הגזלה לבניו יתן אותו בחייו וכו'. ומ"מ עירוב מפרשים אי רואה בחזו הר"ב. דזה הדיון ילא לו להרמב"ם מלשון המשנה או שאין לו. שדעת הר"ב ה"ל שאין לו אחים וכו'. והר"ב כבד פירש ואם אין לו שר"ל אין לו נכסים וכו'. וזוהי שיטת שאר המפרשים ולדידהו ליכא למימר דמתניתין בניו וחזו נקט דשכיחי. והוא הדיון אם אין לו אחים שהירושה ממשמשה ועולה כדתן בפרק יש גוזלן משנה ב' ואלהים הוא עתן. ומקיים בזה יותר מלוח השנה. ומתוך לשון הרמב"ם שהתקף נראה לי ד"ש או לא החזיר וכו' הוא פירושא דחזו רואה וכו'. ונראה גם כן שגרסוהו ואם אין לו או שאינו רואה. שהרי הקדים פירוש אין לו. וגם בפירוט רש"י ודברי הר"ב הקדימו אין לו לניו רואה. ואם דברי הרמב"ם בחבורו [ריש] פרק ח' מהלכות גזילה שכתב ועוסה עמהו חשבון [לומר שלעולם אין לרדך אלא להוליג הגזלה עלמה מידו. אבל ח"כ מנכה בחשבונם כפי חלקו] ילא לו מלשון אם אינו רואה דמתניתין כמ"ם המגיד [וע"ה כ"מ]. לרדך גם כן לומר שגירסא אחרת היתה לו בחבורו. וכדעת הפריש שדידינו דגורם אם אינו רואה קודם לאין לו אלא דגרסת הספר ואם ב"י ולא כן גרסוהו. ומה שכתב הר"ב ובלבד שתהא הגזלה בשני דלא קנייה בשטיו. כך כתב הרמב"ם [שם] וטעמא דאי קנאה בשטיו אין עליו אלא לשלם דמי הגזלה ולא היה בכלל והשיב את הגזלה דהא קרא קאמר אשר גזל. אם כעין שגזל יחזיר כמ"ם בריש פרקין. שטע מינה דקרא לא איירי אלא אם היה כעין שגזל שלא נשתנה. כך נראה לי: ואם אינו רואה וכו'. או שאין לו וכו'. הר"ב העתיק בהפך. וכן בפירוש רש"י. ויחא לפירושם ולגירסת הספר הוה זו ואין לרדך לומר זו. ועיין מה שכתבתי לעיל לדעת הרמב"ם: באים ונפרעים. דמה שמתיר להם לא השיב בלית כח להם במתנה ושלא יוכלו בעלי חוב לערוף דאין אחריות על המוטלטים [כדתן במתנה ח' פרק קמא דקדושין] דחזו עתן להם לשם מתנה. אלא כשהתאם כשהיקה מחזיר להם ואין דעתו אלא לקיים מצות השנה בעלמא. הלכך לא הויה מתנה ויכול בעל חוב לערוף מהם. והוא ודאי אינו יכול לחזור וליקח מהן דחזו לא היה מחקים השנה כלל אם היה לוקח בעצמו מה שנתן. אבל מה שבעל חוב טועל. מתקיים שפיר מצות השנה. כיון שבעל חוב מוטל. תוספות. ומה שכתב הר"ב בזה הדבור ואם אין יורש וכו' הארכתי בזה לעיל: י קונם אי אתה נהנה וכו'. ככר מפורש בריש גדרים שהאומר קונם תופס החפץ בקרבן שקונם כעני לקרבן הוא. ויהיה פירוש הלשון קונם יהיה אם אתה נהנה וכו'. ועוד יורה דעה סימן רס"ז העתיק קונם שתהא נהנה וכו' והוא נכון יותר. ועיין מ"ם בריש פרק ח' דגדרים בדבור שאינו וכו': אמר מה יירשנו. שזה כדאומר נכסי עליך אכורס [מתנה ג' פרק ח' דגדרים] הרמב"ם פרק ה' מהלכות גדרים: אמר מה לא יירשנו. שזה כמו שאמר ליה נכסים אלו אכורין עליך. שם. וכזה הר"ן בפ"ה ממשכת גדרים דף מ"ז וז"ל ליה למימרא דכיון דנכסים אכורין לו בהנהגה לא יזכה בהם דהא קתני סיפא יתן לבניו ולאחיו ואם אין לו ליה ובעלי חוב באין ונפרעים ואם לא זכה בגוף הנכסים היאך עתן לבניו או לחזו. והיאך בעלי חוב באים ונפרעים. אלא ודאי נכסי דידהו עינהו אלא שאינו רשאי "ליהנות מהם. ואידי דהנה רישא יירשנו לומר שמותר ליהנות מהם כשאר יורשין. הנה סיפא נמי לא יירשנו. ולא דוקא. ע"כ: ויהויר לבניו וכו'. כך הגירסא בספרים ומשום דנכסי דידהו עינהו כמ"ם בשם הר"ן הלכך שייך למתני בלשון חזרה. אבל הר"ן העתיק בדבריו ויתן לבניו וכו'. וכן הוא בטעם הירושלמי: ויהויר לבניו וכו'. כתב הר"ן בגדרים וז"ל ובי תימא היכי קתני עתהו לבניו או לחזו. בשלמא ליה ובעלי חוב באים ונפרעים שפיר. דבעלי חוב לאו מדעתיה קא מפרשי אלא באים ונפרעים על ידי צ"ד שמגבין להם. ואע"ג דליהו ממילא מנתה לא איכפת לן. אבל מרעוהו ודאי אכור דאי מוילאו מרשות לרשות ונמלאו מועל [שן הוא דין מעילה. וקונם קרבן עבד לנכסים] וכי עתן לבניו. או לחזו. היכי שרי. והא מנתה מנובת הנאה דידהו ואכור. כדתן במשנה ג' פ"ד דגדרים דחורם שלא מדעתו והייט משל המודר אבל משלו על של המודר לא. משום דמנתה בנתינת הרומה שבעל הפירות יכול לתתה למי שירצה [ועוד ככתבתי במ"ג פ"א דגדרים

אבל אי איתא דדעת הר"ב כן לא ה"ל לסתום הכא ברש"א. אלא לפרש בניו של (הגזלן) [הגזלן] וכו' דפשטא לא משמע הכי. ומזרתי לומר דש"מ דעת הר"ב כדעת הרמב"ם דמפרש גם כן בניו וחזו ר"ל דגזלן כ"ג דהנהגה הטובות אלא דמיתנין לאו דוקא נקטא בניו ב"ש דודאי לכל ימי חייו אין חלק לבניו ברשות חזו. ולפיכך נקט לחזו ברש"א. והשתא שפיר נקט הר"ב גבי ליה מאחרים וכו'. ונותן הגזלה לחזו ולא נקט לבניו משום דלפי האמת חזו קודמין. אלא דליכא למימר הכי שהרי הר"ב כתב או לחזו אם אין לו בניו. משמע בהדיא דמיתנין ליה לבניו קודמין. ולפיכך לא ידענא מה אדון זה דדעת הר"ב. ומה שכתב הר"ב בסוף המשנה ואם אין יורש לאחיו אלא הוא. נותן הוא עצמו הגזלה וכו' לשון קרנא כתב שאין לך חזם מישראל שאין לו יורשים עד יקנא חזו ע"ה. וז"ל הרמב"ם ואם לא היה אליו חזו מאחיו. ולא בניו. או לא החזיר הוא את הגזלה לבניו יתן אותו בחייו וכו'. ומ"מ עירוב מפרשים אי רואה בחזו הר"ב. דזה הדיון ילא לו להרמב"ם מלשון המשנה או שאין לו. שדעת הר"ב ה"ל שאין לו אחים וכו'. והר"ב כבד פירש ואם אין לו שר"ל אין לו נכסים וכו'. וזוהי שיטת שאר המפרשים ולדידהו ליכא למימר דמתניתין בניו וחזו נקט דשכיחי. והוא הדיון אם אין לו אחים שהירושה ממשמשה ועולה כדתן בפרק יש גוזלן משנה ב' ואלהים הוא עתן. ומקיים בזה יותר מלוח השנה. ומתוך לשון הרמב"ם שהתקף נראה לי ד"ש או לא החזיר וכו' הוא פירושא דחזו רואה וכו'. ונראה גם כן שגרסוהו ואם אין לו או שאינו רואה. שהרי הקדים פירוש אין לו. וגם בפירוט רש"י ודברי הר"ב הקדימו אין לו לניו רואה. ואם דברי הרמב"ם בחבורו [ריש] פרק ח' מהלכות גזילה שכתב ועוסה עמהו חשבון [לומר שלעולם אין לרדך אלא להוליג הגזלה עלמה מידו. אבל ח"כ מנכה בחשבונם כפי חלקו] ילא לו מלשון אם אינו רואה דמתניתין כמ"ם המגיד [וע"ה כ"מ]. לרדך גם כן לומר שגירסא אחרת היתה לו בחבורו. וכדעת הפריש שדידינו דגורם אם אינו רואה קודם לאין לו אלא דגרסת הספר ואם ב"י ולא כן גרסוהו. ומה שכתב הר"ב ובלבד שתהא הגזלה בשני דלא קנייה בשטיו. כך כתב הרמב"ם [שם] וטעמא דאי קנאה בשטיו אין עליו אלא לשלם דמי הגזלה ולא היה בכלל והשיב את הגזלה דהא קרא קאמר אשר גזל. אם כעין שגזל יחזיר כמ"ם בריש פרקין. שטע מינה דקרא לא איירי אלא אם היה כעין שגזל שלא נשתנה. כך נראה לי: ואם אינו רואה וכו'. או שאין לו וכו'. הר"ב העתיק בהפך. וכן בפירוש רש"י. ויחא לפירושם ולגירסת הספר הוה זו ואין לרדך לומר זו. ועיין מה שכתבתי לעיל לדעת הרמב"ם: באים ונפרעים. דמה שמתיר להם לא השיב בלית כח להם במתנה ושלא יוכלו בעלי חוב לערוף דאין אחריות על המוטלטים [כדתן במתנה ח' פרק קמא דקדושין] דחזו עתן להם לשם מתנה. אלא כשהתאם כשהיקה מחזיר להם ואין דעתו אלא לקיים מצות השנה בעלמא. הלכך לא הויה מתנה ויכול בעל חוב לערוף מהם. והוא ודאי אינו יכול לחזור וליקח מהן דחזו לא היה מחקים השנה כלל אם היה לוקח בעצמו מה שנתן. אבל מה שבעל חוב טועל. מתקיים שפיר מצות השנה. כיון שבעל חוב מוטל. תוספות. ומה שכתב הר"ב בזה הדבור ואם אין יורש וכו' הארכתי בזה לעיל: י קונם אי אתה נהנה וכו'. ככר מפורש בריש גדרים שהאומר קונם תופס החפץ בקרבן שקונם כעני לקרבן הוא. ויהיה פירוש הלשון קונם יהיה אם אתה נהנה וכו'. ועוד יורה דעה סימן רס"ז העתיק קונם שתהא נהנה וכו' והוא נכון יותר. ועיין מ"ם בריש פרק ח' דגדרים בדבור שאינו וכו': אמר מה יירשנו. שזה כדאומר נכסי עליך אכורס [מתנה ג' פרק ח' דגדרים] הרמב"ם פרק ה' מהלכות גדרים: אמר מה לא יירשנו. שזה כמו שאמר ליה נכסים אלו אכורין עליך. שם. וכזה הר"ן בפ"ה ממשכת גדרים דף מ"ז וז"ל ליה למימרא דכיון דנכסים אכורין לו בהנהגה לא יזכה בהם דהא קתני סיפא יתן לבניו ולאחיו ואם אין לו ליה ובעלי חוב באין ונפרעים ואם לא זכה בגוף הנכסים היאך עתן לבניו או לחזו. והיאך בעלי חוב באים ונפרעים. אלא ודאי נכסי דידהו עינהו אלא שאינו רשאי "ליהנות מהם. ואידי דהנה רישא יירשנו לומר שמותר ליהנות מהם כשאר יורשין. הנה סיפא נמי לא יירשנו. ולא דוקא. ע"כ: ויהויר לבניו וכו'. כך הגירסא בספרים ומשום דנכסי דידהו עינהו כמ"ם בשם הר"ן הלכך שייך למתני בלשון חזרה. אבל הר"ן העתיק בדבריו ויתן לבניו וכו'. וכן הוא בטעם הירושלמי: ויהויר לבניו וכו'. כתב הר"ן בגדרים וז"ל ובי תימא היכי קתני עתהו לבניו או לחזו. בשלמא ליה ובעלי חוב באים ונפרעים שפיר. דבעלי חוב לאו מדעתיה קא מפרשי אלא באים ונפרעים על ידי צ"ד שמגבין להם. ואע"ג דליהו ממילא מנתה לא איכפת לן. אבל מרעוהו ודאי אכור דאי מוילאו מרשות לרשות ונמלאו מועל [שן הוא דין מעילה. וקונם קרבן עבד לנכסים] וכי עתן לבניו. או לחזו. היכי שרי. והא מנתה מנובת הנאה דידהו ואכור. כדתן במשנה ג' פ"ד דגדרים דחורם שלא מדעתו והייט משל המודר אבל משלו על של המודר לא. משום דמנתה בנתינת הרומה שבעל הפירות יכול לתתה למי שירצה [ועוד ככתבתי במ"ג פ"א דגדרים

דו"ט

יבין

תפארת ישראל

יבין

נו אם אין בניו לגזלן [וכת"מ ט"ז ה' כתוב כפיך שנתן לחזו של גזלן, וכאין אחים עתן לבניו]. מיהו אחר שנתן לחזו הכל, חוזר ומהשב עמהו כמה מגיע להלוק כי כל עיקר טעם נתינתו להם הוא רק כדי לקיים מצות והשיב את הגזלה, וי"א שאינו טעל כלום מהגזלה [שם]: נו) כ"ל

להודיע ולומר לו זה גזל אצלו או ("נותן על דרך זה לכאורה אשמו
לאו לקופת הדקה. וצדקו לר"ן שודיע שזה גזל אצלו : וראו
אין לו. מה יאכל. לוה ואוכל. ובעלי חוב צאים ונפרעים מן
הירושה את חלקו. ולא חשבוה הגאה מה שפורע חובו באלוהם
מעות. דהא תקו בגדרים [דף ל"ג]

המודר הגאה מחבירו פורע לו חובו :
י"א שנאמר ואם אין לאיש גואל.
ואין לך אדם בישראל שאין לו גואלים
למעלה עד יעקב אבינו. אלא זה הגר
שמת ואין לו יורשין : ומת. הגזלן :
הכסף יתן לבניו. של גזלן שכבר
זכה בסן ממיחת הגר אלא דהטבה
צנו למעבד כי הוסי דחייבו ליה
כפרה השבועתים. והשתת חו ליהא
כפרה כיון דמית ליה : והאשמ
ירעה. דקין אשם שמתו בעליו דקיי"ל
כל שנתאחא מתה בלשם רופיה : עד
שיסתאב. עד שיפול בו מוס : ויפלו
דמיו לנדבה. לקין המזבחה לקנות מהם עולות : י"ב לאנשי
בושטר ומת. קודם שיביא קרבן. אין יורשי הגזלן יכולים
להוציא (*) כדפ"ד ד"ל טקן אהו על דרך כו'.
ודאי שאינו רולה לתת להם. וכדרך שאכתוב בשם התוספות בדבור ובעלי חוב וכו' ויטלו על כרחו. והוא הר"ן דרשאי
להר"ן גראה דדוקא תני וטלו. דלולו לתת בידים לא : ואם אין לו. פירש הר"ב ואם אין לו מה יאכל. וכן לשון רש"י. והאש"ג
דמתיקין דלעיל פירשו ואם אין לו נכסים כל כך. שאני התם דלא קפיד קרא אלא להטבה. אבל מומן עלונו אינו חסור עליו
כלל. הלכך לא צעיקן שלא יהיה לו מה יאכל אלא בשאינו צעל נכסים בני. ועוד דהא לעיל תני דאם אינו רולה יכול לעשות [ק"ן].
ואפילו יש לו נכסים. וכך כתבו התוספות דהא דלא חתי הכא ואם אינו רולה כדקמתי רישא דשמה דוקא אין לו מה יאכל שרי
כדקמתי גבי המודר הגאה מחבירו [במ"ז פ"ד דגדרים] אבל אם יש לו מה יאכל אפילו [אינו] רולה אין לו תקנה בכך. ע"כ. אבל
חימה דבאותה מנהג ז' פסק ד' דגדרים דמיייתי להו התוספות דתני אם אין לו מה יאכל. פירשו התם בתוספות דלולו דוקא אין
לו מה יאכל אלא אורחא דמלתא נקט. וכן כתב שם הר"ב. ומיהו כתבו התוספות תירוץ אחר בקושיא דאמאי לא תני אם אינו
רולה דמזכיר שהרי ודאי [אינו] רולה. ע"כ. כלומר דבשלמא לעיל הוא דעליו מוטל להשיב הגולה מתחת ידו לא היה ודאי אינו
רולה. דשמה רולה לעשות הטבה מפעילא. משא"כ הכא. שאצו חסרם עליו והוא לא מידוי קא עביד. הלכך ודאי אינו רולה.
ולפי' ודאי דאין לו מה יאכל. לאו דוקא. וכדלעיל בגדרים. ולא תני לה הכא אלא לאורחא דמלתא. אי"כ דומיא דלעיל. ואין הכי
גמי דמתיקין לפרושי כדלעיל אם אין לו נכסים כ"כ. ועוד אפשר דלהכי מפרשינן אין לו מה יאכל דומיא דמתיקין דגדרים. וכו'
הכי דהתם לאו דוקא הכי גמי הכא לאו דוקא. גם הרמב"ם בפסק ה' מהלכות נדרים השמיט ואם אין לו וכו'. משמע דבכל
ענין שרי. ואלו חטעה בלשון כסף משנה שהעתיק בדברי הר"ן ואם אינו רולה או שאין לו וכו'. ותהיה כבוד שכן היא גירסת
הר"ן. דליתא. דלשון הר"ן הוא כמו שהעתיקו בדבור אם מה לא יירשטו. ולא גרסינן אם אינו רולה. וכן העתיקו בב"י יורה
דעה סימן רע"ז : ובעלי חוב צאים ונפרעים. אחר מיחה ואפילו בחיייו הוא שרי בכהאי גוונא כדתני המודר הגאה מחבירו ואין
לו מה יאכל יך' אלא חטוי וכו' [בפ"ד דגדרים משנה ז'] אלא לפי שזה אין רולה שיהנה ממנו בלל בחיייו ואין יכול לעשות תקנה
אלא מדעתו. תוספות : ונפרעים. כתב הר"ב דהא תני בגדרים [פ"ה משנה ז'] המודר הגאה מחבירו פורע לו חובו. ושם פירש
הר"ב תרי דאוקימתיה. והיא דאוקמי דוקא בחוב שהתנה ליה עם המלוה שלא יפרעטו. אלא כשירלה. ואפשר גמי לומר דהכא
אין לר"ן שיתנה בן וכדרך שכתבו התוספות לתרן לדברי ר"ח דמוקים התם דוקא בזמנא דאשמו. אבל אחר חובות חסור לפרוע
דקא משתרשי ליה. והקטו דהכא גמי משתרשי ליה. ותירלו דו"ל דלא דמי. דהתם כיון שנתחייב למי שיפרע בעצורו אי"כ מהנתנו
ואסור. אבל הכא מה שצאים ב"ח ונפרעים מן הנכסים אין זה נהגה מן הנכסים : י"א להשיב האשם אליו האשם המוצב לה'
לכ"ן

או לאחיו (כו). ואם אין לו (טו). לוה ובעלי
חוב באים ונפרעים (סח) : י"א הגזול את הגר
ונשבע לו ומת. הרי זה מושלם קין והומיש
לכהנים ואשם למוזבחה. שנאמר (במדבר ה'
ו) ואם אין לאיש גואל (סו) להשיב האשם
אליו האשם המושב לה' לכהן (סו)
מלבד איל הכפורים (סח) אשר יכפר בו
עליו. היה (סו) מעלה את הכסף ואת האשם
ומת. הכסף יתן לבניו (ע) והאשם ירעה
עד שיסתאב (ע) וימכר ויפלו דמיו לנדבה (ע) :
י"ב נתן (ע) הכסף לאנשי משמריו (ומתעט).

ואם אין לו כו'. פיי' פ'ט
ועי' נכסי פת"ג שם חו"ט
שם פ'י דג"כ פתי' י"ג
דא הגזול את הגר כו'.
ק"י ע"ה מ"ה פ'ה פתי' ח"ה
ה"ז ופי' היתה מעולה כו'.
מ"ה שם פ'י' י"ב נתן
הכסף לו. ע"ה מ"ה פ'ה פתי' ח"ה
דכ"ח שם חו"ט
עניני נוסחאות
(דא) אין לנגד' א"כ ;
כ"כ ש"ס אין לו מה יאכל ;
ליחא ופי' חו"ט ; כ"כ ;
ואם אינו רולה או שאין
לו. וכל' כ"ה ; וכו'
ובמב"ב ד' טעוני
ועי' דקוקין סופרים
בא"ם ונפרעים ע'י' צחכטה
הקדמ' ועי' בחיי הכבוד.
י"א ונשבע (לו) ומת.
ג"כ ליהא ; כ"כ ;
סת הגר. (הרוי וזו) ;
כ"כ ; ליהא. ואם אין
לאיש גואל כו'. ג"כ ;
גואל גמי' ושאל הכבוד
ליחא וכו' ליתא כ"כ ; ופי'
וי' ; במב"ב ; להשיב
האשם וכו' וכן ליהא כ"כ ;
בלא תוספת ; כ"כ ;
האשם המושב לה'
לכהן היתה מעלה כו' ;
י"ב נתן הכסף דג"כ ; את
הכסף וכל' כ"כ ; וכו' ;
ובמב"ב גם כמקום ;
לאנשי משמר' ; ג"כ ;
המשטר ;

תוספות הדרשים
תו"ם ד"ה וחזור ט'
כ"כ הר"ן וכו' וכ"כ
הרמב"ם שם ה' ח'
וכ"כ בספרו כאן :
לקושים
י' תו"ם ד"ה וראו וכו'
ומיהו כתבו הסו"ס וכו'
מ"מ קשה על התוס' וכו'
מדידה לדרכו דהכא כבוד
דמיהו דמתיקין דוקא וחסה
כתבו דלולו דוקא דוקא
שפטר דהתוס' דהכא
א"ס התוס' דהתם מיוס
יומר גראה כ"כ ;
דמ"ס התוס' הכא לא
כיוו למ' דהתם דהכא
לאו דוקא אלא למשנה ז'
דמייבי דדוקא כמ"ס שם
התוס' והל"ל ע"כ עליו
כ"כ וי"ל ודבני חימה
בן מה דהתוס' כתבו
דקמתי גבי המודר הגאה
ולא כתבו גבי היו מהלכות
בדרך וכו' שכתובות
בתחלה דמתיקין וספיקו
כולה מתקין ו' ופשיטא
דענה קאי וכו' ע"כ
ואדרבה דבניו בן המתעסקו
דלעו משנה ח' גמי לא'
במודר הגאה מיידי אלא
היו מהלכות בדרך מאן
יניחו חילק וכו' וכל'
דבתחלה העתיקו משנה ז'
משם ראה למ"ס הרמ"ז
דאי קאי ח"ס לעיל ה"ל
כדבריהם לעיל גבי מודר
הגאה אין כדאסתחן גבי
מודר הגאה ומתעסקו
דקמתי גבי המודר הגאה
מחבירו אין מילי דמתיקין
משמע דהאנתי' אהתיקו
קמתינו שלא כהגו' לעיל
וסיינו מבנה ח' ; (ב"י) ;

יבין הפארט ישראל בו עז

ע"פ הנכסים שלו הן רק שאינו רשאי ליהנות מהן : (סג) ג"ל
דהכי נקט יחזור והרי לא נעל. מדחזור חילוק לכל הקרוב קרוב
קודם. מיהו לא יתן לכן צדיקים, דאו יחזיקו ט' טובה, וימעול בקונם
[כ"ב ה"ן] [א] : (סד) ע"ל סי' ג"ח. וי"א ה"ה אינו רולה : (סה) דמרי
אפילו בחיייו שרי בכה"ג צדקין לו מה יאכל [כפ"ד דגדרים מ"ח] ;
ואף דהתם לי"א חסור לשלם רק חוב שאין המודר חייב לפרוע למלוה.
התם הנדיר חי ולהכי מדמתיקין לפרוע חוב לכוונתו, אי"כ מהניחו,
אבל הכא כשיגבו מהנכסים, לא מחשב נהנה מהנכסים : (סו) זה אהבד רק צבר, דהרי כל ישראל יש לו קרוב במשפחתו : (סז) ר"ע
הקרן והחומש שחייב להשיב, קגלס ה', ויחקן לכהן : (סח) היינו אשם גזילות שצדק : (סט) הגזול את הגר : (ע) הגזלן : (עא) של גזלן,
דגם הגזלן כבר זכה בהן משמת הגר, רק שהיה חייב להשיב כדי שיסתפר, ומדמה ח"ל' הו כפרה : (עב) שיפול בו מוס, מרמה בעליו,
דקיי"ל כל שנתאחא מתה, בלשם ירעה : (עד) לעולות קין המזבח : (ער) שיחלוקם לכהנים בבואהם כבוד במשמרתם בציהמ"ק : (עה) קודם
[סדר גויקין ח"א] ד"ן

הגוזל עצים פרק ט בבא קמא

נתן הכסף ליהודי...
הוא שם האיש ליהודי...
כי נתן את הקרן...
היה שם הי"ג

שנויי נוסחאות

מירם ד"ר טירי
וקא על השמך;
כ"ר טון. ליהודיב;
כדפוי כנמי ליהודיב
ודעויה כחל בלש ע"י
המגינים כנספר דה"י אגר
לפניהם היה כתוב יהודיב
(בדל"ת) וע"י מ"ש לק"ן
כסגדתי פ"ו מ"ב.
ואשם לירעיה כנ"ס
ואת האשם. ואם לא
יחזור ויביא. ככל הכ"י
ואם לאו... וכ"ס ד"ר
וכ"י וכתמני"ר (וכ"ס)
יחזור ויביא. וש"א
הביא אשמו. כנ"ס.
יביא... וכ"ס כסמוך
שלא יביא גזלו.
(הביא) אשמו עד. כ"ר
וכ"י וכתמני"ר
ליחל"תן את הקרן וכו'.
כ"י וכתמני"ר נתן לו.
ולא נתן לו... אין
החומש. כ"ר חומש.

ראשון לציון

יא תי"ט ס"ה פ'השיב
האשם אליו כ"י כ"ר חומש.
גמרא. ט"ן י"ט ס"ה למטה:
יב תי"ט ר"ה אין
החומש מעבב כ"י וכן
ל"ן כ"ר ו"ל"ן ולכסוף
א"י מדוקק ס' ג"ס
המכיל"ת כתב על פירוש'
שלימו מדוקק דמשמע אם
לא נתן החומש לכסוף הוא
מעבב הכפרה וכו' אלא
דאינו מעבב כלל הכפרה
אף אם לא נתן לכסוף וכן
פירש' לק"ן כדאי וכו'
מוכה מתוך שמעתין ו'.

לכהן. ה"ר אשם זה קרן. המושב. זה חומש. כשהוא אומר מלמד
חיל הכפורים היו אומר אשם זה קרן. ולמה קוריהו אשם שאם
החזירו צילתה ללא יאל החזירו לתלחין לא יאל. ואין מולקין גזל
הגר כנגד גזל הגר. כד"ן אשם. גמרא: יב אין הורגים יכולים
להוליח מירם. לשון הר"ב מאלמר
שזכו בהן כבר משמע דרולה למר
טעמא שזכו במה שזידם כד"ן נכסי
הגר שמת ואין לו יורשים שכל הקודם
בהן זכה. ותמימיני דלוי הכי קרא
למאי אינטרדי. ועוד ספנתרו זו
איכא למדתי ולמימר דלאו זכיה היא
כלל. שהרי הגזלן כבר זכה וכו' וזה
שנתנו לכהן לאו נתינה לשוכה בה
היא. דלדעתא שיתפטר בו נתנו לו.
ובגמרא אומר חז"י ש"מ כסף מכפר
מחלה. דאי לא מכפר הו"ל מהדר
לורשין מ"ט אדעתא דהכי [דלא-הו
ליה כפרה] לא יתיב ליה. וחטאת ואשם שמהו בעליה. דחטאת תמות ואשם חרעה. ולא אמרינן אדעתא דהכי לא חרעה.
התם הלכתא נמירא ליה. ע"כ. ה"ק קמן דלאו מטעם זכיה בככסי הגר אין מוליחין מירם דלדבריה לוי אפשר שזכו בו. כיון דבטעות
בה לידם מיר הגזלן שכבר זכה בה. אלא טעמא משום דכפר מחלה. ולהך סברא צעיק קרא דלא הוה ידעינן דכפר מחלה
אלא הוה אמינא דאין כפרה כלל עד שיביא קרבן: שהמביא גזלו עד שלא הביא אשמו יאל. גמרא. דאמר קרא האשם המושב
לכהן. מלמד חיל הכפורים אשר יכפר בלשון עתיד. ומשמע דכשהשיב לכהן את האשם דהיינו קרן הכסף. עדיין לא כפר: אין
החומש מעבב. גמרא דכתיב במעילה בחיל האשם ונסלח לו חיל ואשם [פירוש אשם. קרן כלגליל] מעבבין. ואין חומש מעבב.
וילמד הדיוט מהקדש. פירשו התוספות דהא הוה איתן הכתוב בד"ן אשם הביא אשמו תחלה דבתרווייהו לא יאל. ע"כ: אין
החומש מעבב. לשון הר"ב מלהקריב את האשם אם לא נתן עדיין ולכסוף נהן. וכן לשון רש"י. ולשון ולכסוף נתן אינו מדוקק
דמשמע דאי לא נתן לכסוף עבב. וכבר פירש דעכבה היינו על ההקדשה. וכיון שכבר קדשה אין עוד עכבה ואפילו אם נחמק
לומר דדעתה ב"מ מלהקריב כלומר ולעשות כפרתו. אכתי תקשה מג"ן דהא אדרבא קרא קאמר בחיל האשם ונסלח. משמע
דאילו קרן עבדי הסליחה. והרמב"ם פרק שמיני מהלכות גזילה [הלכה י"ג] כתב ומייב ליתן את החומש אחר כפרה. יראה שדעתו
לומר שאש"פ שכפרתו נגמרה מכל מקום חוב החומש עדיין עליו וחיוב לשלם. ודע שכן הוא דב"ק מהלכות מעילה לא כתב
זה והיינו טעמא דכיון שאין החומש עליו אלא חוב בצלמא. כתב דינו בהלכות גזילה וכמתן עליו בהלכות מעילה אף על פי שהלכות
מעילה קודם בדרך חזרו. אפילו הכי סמך על המאוחר לפי ששם מוקמו. ואולי שגם זו דעת רש"י והר"ב ב"מ ולכסוף נתן
דלא תימא דאינו מעבב הכפרה. וצ"ע עבד סגי ליה ויפטור מן החומש. להכי קאמרי ולכסוף נתן כלומר שלכסוף יתן ולא יפטור
בכך [וקרי ביה טוחן בהו"ס וז"ל ר"ן]:
(*) פירוש ממוש במתניהן המאל להרמב"ם כפירוש המכתיב ע"י"ט והרוב שלא הביאו הסו"ט. (אהבת תורת).

ליה כפרה] לא יתיב ליה. וחטאת ואשם שמהו בעליה. דחטאת תמות ואשם חרעה. ולא אמרינן אדעתא דהכי לא חרעה.
התם הלכתא נמירא ליה. ע"כ. ה"ק קמן דלאו מטעם זכיה בככסי הגר אין מוליחין מירם דלדבריה לוי אפשר שזכו בו. כיון דבטעות
בה לידם מיר הגזלן שכבר זכה בה. אלא טעמא משום דכפר מחלה. ולהך סברא צעיק קרא דלא הוה ידעינן דכפר מחלה
אלא הוה אמינא דאין כפרה כלל עד שיביא קרבן: שהמביא גזלו עד שלא הביא אשמו יאל. גמרא. דאמר קרא האשם המושב
לכהן. מלמד חיל הכפורים אשר יכפר בלשון עתיד. ומשמע דכשהשיב לכהן את האשם דהיינו קרן הכסף. עדיין לא כפר: אין
החומש מעבב. גמרא דכתיב במעילה בחיל האשם ונסלח לו חיל ואשם [פירוש אשם. קרן כלגליל] מעבבין. ואין חומש מעבב.
וילמד הדיוט מהקדש. פירשו התוספות דהא הוה איתן הכתוב בד"ן אשם הביא אשמו תחלה דבתרווייהו לא יאל. ע"כ: אין
החומש מעבב. לשון הר"ב מלהקריב את האשם אם לא נתן עדיין ולכסוף נהן. וכן לשון רש"י. ולשון ולכסוף נתן אינו מדוקק
דמשמע דאי לא נתן לכסוף עבב. וכבר פירש דעכבה היינו על ההקדשה. וכיון שכבר קדשה אין עוד עכבה ואפילו אם נחמק
לומר דדעתה ב"מ מלהקריב כלומר ולעשות כפרתו. אכתי תקשה מג"ן דהא אדרבא קרא קאמר בחיל האשם ונסלח. משמע
דאילו קרן עבדי הסליחה. והרמב"ם פרק שמיני מהלכות גזילה [הלכה י"ג] כתב ומייב ליתן את החומש אחר כפרה. יראה שדעתו
לומר שאש"פ שכפרתו נגמרה מכל מקום חוב החומש עדיין עליו וחיוב לשלם. ודע שכן הוא דב"ק מהלכות מעילה לא כתב
זה והיינו טעמא דכיון שאין החומש עליו אלא חוב בצלמא. כתב דינו בהלכות גזילה וכמתן עליו בהלכות מעילה אף על פי שהלכות
מעילה קודם בדרך חזרו. אפילו הכי סמך על המאוחר לפי ששם מוקמו. ואולי שגם זו דעת רש"י והר"ב ב"מ ולכסוף נתן
דלא תימא דאינו מעבב הכפרה. וצ"ע עבד סגי ליה ויפטור מן החומש. להכי קאמרי ולכסוף נתן כלומר שלכסוף יתן ולא יפטור
בכך [וקרי ביה טוחן בהו"ס וז"ל ר"ן]:
(*) פירוש ממוש במתניהן המאל להרמב"ם כפירוש המכתיב ע"י"ט והרוב שלא הביאו הסו"ט. (אהבת תורת).

יבין תפארת ישראל יבין

שהביא הקרבן: (עו) של כהנים, דהכסף כבר כפר מחלה: (עו) קך
שם משמר הראשון של כ"ד משמרות שבזיהמ"ק: (עו) הוא משמר
הבי, שיקריבוהו הן בשבע שבמשמרות: (עו) בשעה שנתן הכסף:
(ס) קמ"ל דאין יהודיב יכול למחול, לומר הרינו כאלו קבלנו [כלגליל
ע"ן]. דכל דהתם כבר היה שלו ויכול למחול, אבל הכהנים שלא

זט בו עדיין, אין יכולין למחול דבר שאינו שלהן. ואף דעגוד מועיל
הרינו כאלו קבלנו אף דלא אתא ליהוה [בנדרים פ"ג ב] לכה שאינו
דעשה יהודיב שלא כד"ן שקבל האשם קודם השבת הקרן [וכ"ס הכה
וע"י רמ"מ פ"ח מגזילה ה"ח]: (א) לכהנים, וה"ל לגזול כשהו:
(ב) מלהביא הקרבן, אבל ע"פ חייב ליחמו:

ר"ע מברטנורא פרק יא הגוזל ומאכיל פרק יב בבא קמא תוספת ז"ט ציונים

פרק יא הגוזל ומאכיל. או שהניח
לפניהם הגזילה קיימת: פטורים מלשלם.
הם אכלו אחר מיתת חביבם וליחא בעיניהם פטורים מלשלם.
דהא איכחו לא גזול מירי ומטלטלי
לא משעבדי לבעל חוב ואם לא אכלו
לפניהם (פטורין מלשלם). והיא בעיניהם חייבים להחזיר:
הם

פרק יא פטורים מלשלם. כתב הר"ב אם אכלו וכו'.
ואם לא אכלו והיא בעיניהם חייבים
להחזיר. דרשות יורש לאו כרשות לוקח דמי ויאש כדי לא קני.
רש"י. והא דדיק הר"ב לכתוב והיא
בעיניה. משום ומייבס להחזיר דנקט
כלומר דחייבים להחזיר הגזילה עלמה
אבל

פ"י א הגוזל ומאכיל ס"ה
ק"ל פ"ב ג"ב פ"ג
פ"ה: פטורין כ"י. מ"י
פ"ה פ"ג גזל ופדוה ה"ט
ס"ב פ"ג פ"ג פ"ג ה"ט
ס"ה פ"ה פ"ה י':

שנויי נוסחאות
פ"י א והניח. כ"י
וכתמני"ר ומניח;
כ"ס והמניח. כ"ס
או הניח.

יבין תפארת ישראל יבין

אפילו הניח לפניהם נכסים, מטלטלי דיחמו לא משעבדי, לפ"י יפה
אמר כסיפא, ואם היה וכו' וד"ק: (ג) כשאכלו אחר יאוש, אבל
קודם יאוש, הו"ל אינהו כהגולנים. מיהו כשהגזילה קיימת חייבים
להחזיר

פ"י א) בדין / וה"ל בהאכיל לאחר: (ב) ר"ל או שמת ואינה לפניהם,
ואכלו אחר מיתתו. וכו' דקמ"ל אע"ג דבשעת אכליה כבר
כשהעבדו הם. עוד ג"ל דלא נקט או הניחה לפניהם, דקמ"ל נמי

אם היה דבר שיש בו אחריות. כלומר ואם היה להם אביהם דבר שיש בו אחריות שהם קרקעות חייבים לכלם אף על פי שאכלו כבר. הרי מתראה מחמתן בזמנא. ולענין פסק הלכה. הגזול ומאכיל את צמיו. בין שאכלו לפני יאוש. בין שאכלו לאחר יאוש. חייבים לשלם ממון שהניח להם אביהם בין מנכסים שיש להם אחריות. בין מנכסים שאין להם אחריות דהאידנא מטלטלי משפדוי לבטל חוב. ואם לא הניח הגזול כלום. אם אכלו הבנים הגזלה לפני יאוש. חייבים לשלם משלהם. ואם לאחר יאוש אכלו אין חייבים לשלם משלהם אלא הניח להם אביהם: אין פורמין. אין מחליפים סלעים בפרומות: כתיבת המוכסין. ליטול פרומות מחיבתן שטותים בה משות המכס: ולא מכיס של [יבאים]. גבאי המלך שגובה כסף

גולגולת ורטרנא לפי שהן של גזל. ודוקא בזמנם עכו"ם או מוכס ישראל שאין לו קצבה שלוקח כמו שהוא רוצה. אבל מוכס ישראל שהצמידו אפילו מלך עכו"ם ולוקח דבר קצוב בחוק המלכות אינו בחזקת גזול. ופורטין מהיבחו. ולא עוד אלא שאסור להצריח מן המכס שלו. דיינא דמלכותא דינא: מתוך ביתו. של מוכס שהוא בחזקת גזול: או מן השוק. אם יש לו מעות צביתו או בשוק. שאינם צביתם המכס. ואם חייב אדם פרומות למוכס מן המכס בחצי דינר ואין לו פרומות. נותן לו דינר כסף ומקבל ממנו פרומות צדוק חלו ואעפ"י שנתן לו מהיבחה המכס מפני שהוא כמגיל מידו: [הרי אלו שלו. דמסתמא נתיאשו הבעלים מיד. וקננהו היאך] ביאוש ושינוי רשות: אם נתיאשו הבעלים. דשמעיננה דלתיאוש דחמרי ווי לחסרון כיס. אבל סתמא לא. ורישא דנטלו להכסיס את כסותו. דשמע

דמסתמא לקבל פרומות דמחתי כך תבז שלישי הגבורים: אין פורטין לא מהיבחה המוכסין וכו': לשון הרא"ש תבזו המוכסות דחתי כרבנן דר"ש [דמ"ח פרק כ"ו דנלים] דחמרי שהם גזילה לאו יאוש צביליס הוא. ולי נראה דכל מה שהמוכס והגזול נוטל הוי יאוש צביליס. ואפילו אין לו קצבה ואפילו הכי דבר מגונה הוא שיקבל אדם ממון ממקום המיוחד לגזל. ע"כ. והרמב"ם פ"ה מהלכות גזילה [א']. השיב בזמנם עכו"ם שלא נתיאשו וכו'. ועיין בפירושו מחמתין דלקמן: הרמב"ם פ"ה בזמנם עכו"ם אע"פ שהוא עומד מחמת המלך. הרי הוא כמוכס שאין לו קצבה. שסתמא יותר מן הדין הוא נוטל. המגיד פ"ה מהלכות גזילה [הלכה י"א]. ומ"ש הר"ב אכל מוכס ישראל שאין לו קצבה כו'. עו' מ"ש במ"ד פ"ג דגדרים: ב' דרי אלו שלו. כ' הר"ב

ואם היה דבר שיש בו אחריות. כלומר ואם היה להם אביהם דבר שיש בו אחריות שהם קרקעות חייבים לכלם אף על פי שאכלו כבר. הרי מתראה מחמתן בזמנא. ולענין פסק הלכה. הגזול ומאכיל את צמיו. בין שאכלו לפני יאוש. בין שאכלו לאחר יאוש. חייבים לשלם ממון שהניח להם אביהם בין מנכסים שיש להם אחריות. בין מנכסים שאין להם אחריות דהאידנא מטלטלי משפדוי לבטל חוב. ואם לא הניח הגזול כלום. אם אכלו הבנים הגזלה לפני יאוש. חייבים לשלם משלהם. ואם לאחר יאוש אכלו אין חייבים לשלם משלהם אלא הניח להם אביהם: אין פורמין. אין מחליפים סלעים בפרומות: כתיבת המוכסין. ליטול פרומות מחיבתן שטותים בה משות המכס: ולא מכיס של [יבאים]. גבאי המלך שגובה כסף

גולגולת ורטרנא לפי שהן של גזל. ודוקא בזמנם עכו"ם או מוכס ישראל שאין לו קצבה שלוקח כמו שהוא רוצה. אבל מוכס ישראל שהצמידו אפילו מלך עכו"ם ולוקח דבר קצוב בחוק המלכות אינו בחזקת גזול. ופורטין מהיבחו. ולא עוד אלא שאסור להצריח מן המכס שלו. דיינא דמלכותא דינא: מתוך ביתו. של מוכס שהוא בחזקת גזול: או מן השוק. אם יש לו מעות צביתו או בשוק. שאינם צביתם המכס. ואם חייב אדם פרומות למוכס מן המכס בחצי דינר ואין לו פרומות. נותן לו דינר כסף ומקבל ממנו פרומות צדוק חלו ואעפ"י שנתן לו מהיבחה המכס מפני שהוא כמגיל מידו: [הרי אלו שלו. דמסתמא נתיאשו הבעלים מיד. וקננהו היאך] ביאוש ושינוי רשות: אם נתיאשו הבעלים. דשמעיננה דלתיאוש דחמרי ווי לחסרון כיס. אבל סתמא לא. ורישא דנטלו להכסיס את כסותו. דשמע

דמסתמא לקבל פרומות דמחתי כך תבז שלישי הגבורים: אין פורטין לא מהיבחה המוכסין וכו': לשון הרא"ש תבזו המוכסות דחתי כרבנן דר"ש [דמ"ח פרק כ"ו דנלים] דחמרי שהם גזילה לאו יאוש צביליס הוא. ולי נראה דכל מה שהמוכס והגזול נוטל הוי יאוש צביליס. ואפילו אין לו קצבה ואפילו הכי דבר מגונה הוא שיקבל אדם ממון ממקום המיוחד לגזל. ע"כ. והרמב"ם פ"ה מהלכות גזילה [א']. השיב בזמנם עכו"ם שלא נתיאשו וכו'. ועיין בפירושו מחמתין דלקמן: הרמב"ם פ"ה בזמנם עכו"ם אע"פ שהוא עומד מחמת המלך. הרי הוא כמוכס שאין לו קצבה. שסתמא יותר מן הדין הוא נוטל. המגיד פ"ה מהלכות גזילה [הלכה י"א]. ומ"ש הר"ב אכל מוכס ישראל שאין לו קצבה כו'. עו' מ"ש במ"ד פ"ג דגדרים: ב' דרי אלו שלו. כ' הר"ב

ואם היה דבר שיש בו אחריות. כלומר ואם היה להם אביהם דבר שיש בו אחריות שהם קרקעות חייבים לכלם אף על פי שאכלו כבר. הרי מתראה מחמתן בזמנא. ולענין פסק הלכה. הגזול ומאכיל את צמיו. בין שאכלו לפני יאוש. בין שאכלו לאחר יאוש. חייבים לשלם ממון שהניח להם אביהם בין מנכסים שיש להם אחריות. בין מנכסים שאין להם אחריות דהאידנא מטלטלי משפדוי לבטל חוב. ואם לא הניח הגזול כלום. אם אכלו הבנים הגזלה לפני יאוש. חייבים לשלם משלהם. ואם לאחר יאוש אכלו אין חייבים לשלם משלהם אלא הניח להם אביהם: אין פורמין. אין מחליפים סלעים בפרומות: כתיבת המוכסין. ליטול פרומות מחיבתן שטותים בה משות המכס: ולא מכיס של [יבאים]. גבאי המלך שגובה כסף

תוספת חדשים

פ"א תו"ט ד"ח אין פורטין כי לטען הרא"ש לטען תוס' כי תוס' שלפניו אינו קן שכלכו ליתן דחמרי שהם גזילה לא הוי יאוש צביליס א"כ כו' ור"ש נמי דלמך דהוי יאוש מ"ח א"ל פורטין מכוס דדברי מגונה כו' כו'.

תוספת רע"ק

פ"ב [אות ע"ז] הרע"ב ד"ה דרי אלו שלו. ביאוש ושינוי רשות. וכ"כ רש"י. וחמורה לי על אמרינו בסוגיא על הברייתא דקתני אם נפל מחזור לבעלים דקסבר יאוש כרי ל"ק הרי דלא מקרי ש"ר. ורואה וז' דלא

אכל כשאינם צביליס אלא נשתנית צביליס דלמחר בריש פרק לעיל אין חייבים אלא דמי הגזלה. והרי דין הבנים כדין אביהם ומ"ש הר"ב דפסק הלכה דחייבים לשלם אפילו ממטלטלי. ואע"פ דחגיגה בעל פה היא וכדכתב הר"ב בריש פ"ו דערכין. ומ"ש הר"ב ואם לא הניח וכו' אכלו הבנים הגזילה לפני יאוש חייבים לשלם. בבבלי גדולים מיידי דבבבלי קטנים הא תקן במ"ד פ"ח דפניעתא רעה. ועיין מה שכתבתי שם. ומ"ש הר"ב ואם לאחר יאוש אכלו פטורים. ולפינן לה מקרא צבירייתא דף קי"ב והשיב את הגזילה אשר גזל. מה ת"ל אשר גזל יחזור כעין שגזל מכאן אמרו הגזול ומאכיל את צמיו פטורים משלם. הניח לפנייהם בין גדולים בין קטנים חייבים. ופירש רש"י כעין שגזל. כלומר אם גזלה קיימת. יחזור. אבל אין גזילה קיימת פטור. ובדידה לכתב לרואי [ודחי דחייב לשלם דמיה] אלא צביליס ע"כ. אבל לפני יאוש לא מסתבר דמיידי קרא. דברשתא דמרא קיימא. וכאלו גזלה מצעלה ואכלה. וכן נמי אם בא אחר לאחר יאוש ואכלה דפטור. וצמיו לאו דוקא. ולריך לומר דבמשמעות כעין שגזל הוי תרתי. הך דהכא. והא דבריש פרק לעיל דשינוי קונה. ובתוספות [ד"ה גזל] מסקי בלאו הכי דדרשא דהכא אסמכתא צביליס הוא. ומסתברא מחמתין בין לפני יאוש ובין לאחר יאוש. ע"כ. והא דמסיים הר"ב אלא אם כן הניח להם אביהם. כפל לשון הוא דהא צביליס איירינן כמו שכתב ואם לא הניח הגזול כלום: אין פורטין. פירש הר"ב אין מחליפים סלעים בפרומות. וכפירוש רש"י דאילו סלעים בכלע דלא מחתני בחלקו לכתב איסורא. והא דפירשו דאם חייב אדם פרומות וכו' דשרי משום שהוא כמגיל מידו. היינו לומר היכא דמסתין לתת סלע כרי

מפני שהש"ד [יד רי"ז]: ה) דכל שאינו נוטל מהיבחה המיוחדת למכס, מותר. ודוקא להחליף מעות, דהנאה קטנה היא, אבל ליקח ממנו מנהג דהו"ל הנאה גמורה, אסור בכל מקום [שם"ט]: ו) מסתמא, וה"ל יאוש ושינוי רשות, ודוקא בגזול ישראל אמרינן מסתמא מיהא, דבב"ד אין נוטלין רק צעדים, אבל בגזול עכו"ם, מסתמא לא מיהא, דבערכאות מוטיחין גם לצומתא. מיהו צביליס אפילו צביליס מסתמא מיהא, אבל נהני להחזיר כל גביה, ואין לטנות [ספי' שם"ח]. ובסתמא כליו אלא אומץ אף כוזם, אסור להשתמש בהן, רק בצ"ל האומץ כשהביאו לו הילך עליהם, או מותר, דמוכח שדע האומץ שכלו נאבד, ונותן לו עליהם אחר שקנה, אבל צביליס צביליס, הו"ל כאל"ל הילך עליהן, ושמה טעה האומץ [ק"מ קל"ז ע"ט]: ה) חיל מלחמה: (יא) אפילו לכתין עכו"ם: (יב) שקורס סהיל

מפני שהש"ד [יד רי"ז]: ה) דכל שאינו נוטל מהיבחה המיוחדת למכס, מותר. ודוקא להחליף מעות, דהנאה קטנה היא, אבל ליקח ממנו מנהג דהו"ל הנאה גמורה, אסור בכל מקום [שם"ט]: ו) מסתמא, וה"ל יאוש ושינוי רשות, ודוקא בגזול ישראל אמרינן מסתמא מיהא, דבב"ד אין נוטלין רק צעדים, אבל בגזול עכו"ם, מסתמא לא מיהא, דבערכאות מוטיחין גם לצומתא. מיהו צביליס אפילו צביליס מסתמא מיהא, אבל נהני להחזיר כל גביה, ואין לטנות [ספי' שם"ח]. ובסתמא כליו אלא אומץ אף כוזם, אסור להשתמש בהן, רק בצ"ל האומץ כשהביאו לו הילך עליהם, או מותר, דמוכח שדע האומץ שכלו נאבד, ונותן לו עליהם אחר שקנה, אבל צביליס צביליס, הו"ל כאל"ל הילך עליהן, ושמה טעה האומץ [ק"מ קל"ז ע"ט]: ה) חיל מלחמה: (יא) אפילו לכתין עכו"ם: (יב) שקורס סהיל

מפני שהש"ד [יד רי"ז]: ה) דכל שאינו נוטל מהיבחה המיוחדת למכס, מותר. ודוקא להחליף מעות, דהנאה קטנה היא, אבל ליקח ממנו מנהג דהו"ל הנאה גמורה, אסור בכל מקום [שם"ט]: ו) מסתמא, וה"ל יאוש ושינוי רשות, ודוקא בגזול ישראל אמרינן מסתמא מיהא, דבב"ד אין נוטלין רק צעדים, אבל בגזול עכו"ם, מסתמא לא מיהא, דבערכאות מוטיחין גם לצומתא. מיהו צביליס אפילו צביליס מסתמא מיהא, אבל נהני להחזיר כל גביה, ואין לטנות [ספי' שם"ח]. ובסתמא כליו אלא אומץ אף כוזם, אסור להשתמש בהן, רק בצ"ל האומץ כשהביאו לו הילך עליהם, או מותר, דמוכח שדע האומץ שכלו נאבד, ונותן לו עליהם אחר שקנה, אבל צביליס צביליס, הו"ל כאל"ל הילך עליהן, ושמה טעה האומץ [ק"מ קל"ז ע"ט]: ה) חיל מלחמה: (יא) אפילו לכתין עכו"ם: (יב) שקורס סהיל

תפארת ישראל יכ"ן

להחזיר אף שנתייאש, ולא היה יאוש ושינוי רשות דקי, דירוש לאו כלוקח דמי, ויאוש כדי לא קנה [שם"ח]: ד) סירשו קרקעות ונמלא שכר היו משועבדים הקרקעות מחיי אביהן, ולדין ה"ה מטלטלין דחתי דמתעבדי לבע"מ: ה) להחליף סלע שלו בפרומות: ו) היבחה שהמוכס נותן בה פרומות המכס, ודוקא מוכס שלוקח בלי קצבה, אבל מוכס שלוקח מכס קצוב מדינא דמלכותא, אינו גזול, ואדרבה, המעביר מוכס אפילו של מלך שאינו ישראל עובר על לא תגזול [שם"ט ו']:] ז) גובה מס המלך בלי קצבה ונ"ל דמוכס הייס המס שניתן למלך צעד סחורות שיבואו להמדינה, והוא מלה נזרית ממלת הכוסף על המס, דהייס לשון ענין וה"ל המוכס מוכס מספר יחודי הסחורות שיבואו זה, כדי ליתן מכל א' מכס הראוי לו, אולם גבאי היינו גובה של כל גופי צנ"א שבמדינה העשיר לפי עשרו [וכ"ס מגנאי דקס

בי תוס' לעיל דס' ונתנו מסם לזה כיון דנותן לו ב"כ לא מקרי ש"ר. ולומר דבזמנא רש"י דבזה עצמו פליגי מחתי וברייתא דמתי' מ"ל דמקרי ש"ר וברייתא מ"ל דלא מקרי ש"ר כסברת חו' (הנ"ל בתירוצם הא) מ"מ יקשה ממה דאמרין בסוגיא ואיבא דאמרין אפ"מ יאוש כדי לא קנה [שם"ח]: ד) סירשו קרקעות ונמלא שכר היו משועבדים הקרקעות מחיי אביהן, ולדין ה"ה מטלטלין דחתי דמתעבדי לבע"מ: ה) להחליף סלע שלו בפרומות: ו) היבחה שהמוכס נותן בה פרומות המכס, ודוקא מוכס שלוקח בלי קצבה, אבל מוכס שלוקח מכס קצוב מדינא דמלכותא, אינו גזול, ואדרבה, המעביר מוכס אפילו של מלך שאינו ישראל עובר על לא תגזול [שם"ט ו']:] ז) גובה מס המלך בלי קצבה ונ"ל דמוכס הייס המס שניתן למלך צעד סחורות שיבואו להמדינה, והוא מלה נזרית ממלת הכוסף על המס, דהייס לשון ענין וה"ל המוכס מוכס מספר יחודי הסחורות שיבואו זה, כדי ליתן מכל א' מכס הראוי לו, אולם גבאי היינו גובה של כל גופי צנ"א שבמדינה העשיר לפי עשרו [וכ"ס מגנאי דקס

ך אין לו אלא שכרו. עקר כלי ושכר פעולה: שמשך נהר חמורו. לריבא למהני חרי צבי דמתתין דאי תנא רישא הוה אמינא הסס הוא דכי פריש יתיב ליה דמי כולה. משום דזידים קא עסיד שספך את יינו זידים בצביל. אכל ספא דמניולא.

אימא חין ל אלף שכרו. ואי אשמועינן סיפא הכא הוה דבסתמא חין לו אלף שכרו משום דמניולא. אכל הסס זידים אימא חפילו בסתמא יתיב ליה דמי כולה. לריבא: ה' נטלוה מסיקין. אנסיס גלוה מן הגזון. תרגום ללל סקאה. סהארבה גזון כוא. שאוכל צדדות אחרים: אם מכח מדינה היא. שאנסיס קרקע של אחרים

שרדה מחבירו. ונטלוהו מסיקין. אם מכח מדינה היא. אומר לו הרי שלך לפניך. ואם מחמת הגזון הייב להעמיד לו שדה אחרים. שטמפה נהר אומר לו

דהכא דכיון צפני הצעלים הוא הוה ליה להטות ומדלא ההנה הפסיד ולא יטול אלף שכר טרמו ומינה ממעין דאס חין הצעלים סס לריך ליתן לו דמי הפסדו. ע"כ. ולא דמי להסס דאיט טטל אלף כפועל בטל משום דהוא ניהו מאי דמפסיד. דכנגד מה שהיה נוטל יותר שכר במלאכה כבדה. כלגוד זה מיקל במלאכה. וזויה מדת רוב צבי אדם להרויח מעט במלאכה קלה כמו להרויח הרבה במלאכה כבדה: אין לו אלף שכרו. גמרא כפעקל בית הבד כרוך עליה. פירש רש"י חביה של דבש קסורה בעקל ולא יפך הכל אלף מנטף מעט מעט. וליכא הפקר. ע"כ. ולא יכול למימר מהפקרא קא זינא כמזיל מן הנהר ואיך דתן במשנה צ"ב: חייב ליתן לו. מלשון הר"ב משנה ט' פרק צ' דבבא מציעא ממעט שניך שאמר לו שילול. וע"כ. ודוקא במקום שיש לו הפסד כי מתתתין. אכל כשחין לו הפסד אימא בגמרא [ד' קט"ו] דאפילו אמר ליה בעל האבדה תילי ואחין לך כך וכך חין לו אלף שכרו. דיכול למר מטטה חני כך: שלו יפה מנה ועל חבירו מאחס. אורחא דמלאח נקט דחי שיהיה שוים למה יניח שלו וייל של חבירו. וכך כחב מהר"ר ואלק בשלחן ערוך: ואם אמר ליה וכו'. הוא הדין צפני צ"ב כדחן במשנה ט' פ"ב דבבא מציעא. אלף משום דרישא מיירי ודאי כשיש סס הוא. מחית לסיפא נמי בחדא מחתא: ה' מסיקין. פירש הר"ב אנסיס וכו' תרגום ללל סקאה שהארבה ו' וכפירוש רש"י. ונראה דירושה [דכתיב דגנים כה] יירש הלללל שייכא שפיר בעושות ומיות כמו וירבוה קאת וקסוד (ישעיה לד). תוספות: ואם מחמת הגזון וכו'. דייקין בגמרא מדלא קתני ואם לאו וכו' משום דהא מרישא שמעינן לה (" והוה ואם מחמת הגזון מלחא אחריתא אשמועינן היכא דאנכווהו להראות כל מה שיש לו והראה שדה זו שגזל בכלל שזחינו. דכיון דלא אנכווהו להראות אלף על שלו לא הוה ליה להראות אותה שגזל שאין שלו: שטמפה נהר. שהיתה על שפת הנהר והגביה שפתו. והמים שותקין וזכרין תחת השפה ומחפשת בתוך השדה. רש"י: אומר לו הרי שלך לפניך. דמהיכא מציע חיובא בגזון בקרא דוכחש בעמיתו. הא דרשינן ליה לכלל ופרט וכלל. וכחש בעמיתו כלל. בפקדון או בחבונת יד או בגזל פרט. מכל אשר ישבע עליו חזר וכלל. מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון [כו]. ילאו קרקעות ועבדים ושטרות גמרא. ועיין פירוש

אין לו אלא שכרו. עקר כלי ושכר פעולה: שמשך נהר חמורו. לריבא למהני חרי צבי דמתתין דאי תנא רישא הוה אמינא הסס הוא דכי פריש יתיב ליה דמי כולה. משום דזידים קא עסיד שספך את יינו זידים בצביל. אכל ספא דמניולא.

אימא חין ל אלף שכרו. ואי אשמועינן סיפא הכא הוה דבסתמא חין לו אלף שכרו משום דמניולא. אכל הסס זידים אימא חפילו בסתמא יתיב ליה דמי כולה. לריבא: ה' נטלוה מסיקין. אנסיס גלוה מן הגזון. תרגום ללל סקאה. סהארבה גזון כוא. שאוכל צדדות אחרים: אם מכח מדינה היא. שאנסיס קרקע של אחרים

שרדה מחבירו. ונטלוהו מסיקין. אם מכח מדינה היא. אומר לו הרי שלך לפניך. ואם מחמת הגזון הייב להעמיד לו שדה אחרים. שטמפה נהר אומר לו

דהכא דכיון צפני הצעלים הוא הוה ליה להטות ומדלא ההנה הפסיד ולא יטול אלף שכר טרמו ומינה ממעין דאס חין הצעלים סס לריך ליתן לו דמי הפסדו. ע"כ. ולא דמי להסס דאיט טטל אלף כפועל בטל משום דהוא ניהו מאי דמפסיד. דכנגד מה שהיה נוטל יותר שכר במלאכה כבדה. כלגוד זה מיקל במלאכה. וזויה מדת רוב צבי אדם להרויח מעט במלאכה קלה כמו להרויח הרבה במלאכה כבדה: אין לו אלף שכרו. גמרא כפעקל בית הבד כרוך עליה. פירש רש"י חביה של דבש קסורה בעקל ולא יפך הכל אלף מנטף מעט מעט. וליכא הפקר. ע"כ. ולא יכול למימר מהפקרא קא זינא כמזיל מן הנהר ואיך דתן במשנה צ"ב: חייב ליתן לו. מלשון הר"ב משנה ט' פרק צ' דבבא מציעא ממעט שניך שאמר לו שילול. וע"כ. ודוקא במקום שיש לו הפסד כי מתתתין. אכל כשחין לו הפסד אימא בגמרא [ד' קט"ו] דאפילו אמר ליה בעל האבדה תילי ואחין לך כך וכך חין לו אלף שכרו. דיכול למר מטטה חני כך: שלו יפה מנה ועל חבירו מאחס. אורחא דמלאח נקט דחי שיהיה שוים למה יניח שלו וייל של חבירו. וכך כחב מהר"ר ואלק בשלחן ערוך: ואם אמר ליה וכו'. הוא הדין צפני צ"ב כדחן במשנה ט' פ"ב דבבא מציעא. אלף משום דרישא מיירי ודאי כשיש סס הוא. מחית לסיפא נמי בחדא מחתא: ה' מסיקין. פירש הר"ב אנסיס וכו' תרגום ללל סקאה שהארבה ו' וכפירוש רש"י. ונראה דירושה [דכתיב דגנים כה] יירש הלללל שייכא שפיר בעושות ומיות כמו וירבוה קאת וקסוד (ישעיה לד). תוספות: ואם מחמת הגזון וכו'. דייקין בגמרא מדלא קתני ואם לאו וכו' משום דהא מרישא שמעינן לה (" והוה ואם מחמת הגזון מלחא אחריתא אשמועינן היכא דאנכווהו להראות כל מה שיש לו והראה שדה זו שגזל בכלל שזחינו. דכיון דלא אנכווהו להראות אלף על שלו לא הוה ליה להראות אותה שגזל שאין שלו: שטמפה נהר. שהיתה על שפת הנהר והגביה שפתו. והמים שותקין וזכרין תחת השפה ומחפשת בתוך השדה. רש"י: אומר לו הרי שלך לפניך. דמהיכא מציע חיובא בגזון בקרא דוכחש בעמיתו. הא דרשינן ליה לכלל ופרט וכלל. וכחש בעמיתו כלל. בפקדון או בחבונת יד או בגזל פרט. מכל אשר ישבע עליו חזר וכלל. מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון [כו]. ילאו קרקעות ועבדים ושטרות גמרא. ועיין פירוש

אימא חין ל אלף שכרו. ואי אשמועינן סיפא הכא הוה דבסתמא חין לו אלף שכרו משום דמניולא. אכל הסס זידים אימא חפילו בסתמא יתיב ליה דמי כולה. לריבא: ה' נטלוה מסיקין. אנסיס גלוה מן הגזון. תרגום ללל סקאה. סהארבה גזון כוא. שאוכל צדדות אחרים: אם מכח מדינה היא. שאנסיס קרקע של אחרים

אימא חין ל אלף שכרו. ואי אשמועינן סיפא הכא הוה דבסתמא חין לו אלף שכרו משום דמניולא. אכל הסס זידים אימא חפילו בסתמא יתיב ליה דמי כולה. לריבא: ה' נטלוה מסיקין. אנסיס גלוה מן הגזון. תרגום ללל סקאה. סהארבה גזון כוא. שאוכל צדדות אחרים: אם מכח מדינה היא. שאנסיס קרקע של אחרים

יבין תפארת ישראל יבין

יבין תפארת ישראל יבין

יבין תפארת ישראל יבין

הגזול ומאכיל פרקי בבא קמא

הרי אלו שלו. ובכשיל של
הרי הוא. ובכשיל של
בעה"ב דמי הרי הוא
של בעה"ב. כפי
זכיה הרי אלו.
ואם היה עושה אצל
בעה"ב. כפי"ם אם היא
שוכרת ולי"ם אם היא
כתי"ק-הנסרות. כפי"ם
הנסרות; כתי"ק-הנסרות
הנסרות; כפי"ם הנשורות
נשלטה בבא קמא

אצל בעל הבית. לשון הר"צ כפי"ם יוס. אורחא דמלתא נקט דדרך שכי"ר יוס לעשות אלל בעל הבית. ודרך קבלתו לעשות
צויהם. והוא הדין נמי איפכה דקבלן טושה אלל בעה"ב. ושכי"ר יוס צויהו דמי דינא איפכה. דכולה מלחא חליה במקום המלחכה
אם היא אלל בעה"ב קפיד בעה"ב על הכל. לפי שכן שהילוחים הם אללו קפיד עליהם מה שאין כן כשהינם אללו לא קפיד עליהו
ללא טרח בהו לאיחוייהו נציה. והו
דקדק הר"צ לכתוב כשכי"ר יוס
כתי"ק הדמיון וניה מלשון רש"י
שכתב שכי"ר יוס. ומ"מ גרסא שנס
לדברי רש"י דינא הכי. כמו שכתבתי
לדברי הר"צ: סליקא לה בבא קמא

נשלמה בבא קמא

יבין תפארת ישראל יבין
(ט) [תקסט: נ] דשפאין נזחליס הן: נא) כשכי"ר יוס, אפילו הוא קבלן: נב) [זנענשפענטע]: סליק מכתב בבא קמא

עיונים חוספת יום טוב שנים אוחזין פרקא בבא מציעא ר"ע מברטנורה

פי"א א שנים אוחזין. ו'
פי"א דני ק"ב פי"א.
יובלמי כמותה פי"א ח"א פי"א
פי"א מה שני ובעני פי"א
כפי"א פשוט פי"א ח"א ח"א
פי"א ח"א ח"א ח"א ח"א ח"א
אומר כולו שלי. פי"א ח"א
פי"א ח"א ח"א ח"א ח"א ח"א

בבא מציעא מסכתא נזיקין. וענינה לדבר על הטענות והפקדונות והשבירות ודין השואל והשכיר
וכל מה שהוא ראוי לחבר לזה הענין כמו שעשה הכתוב שאחר דיני שור ובור והבע"ר. וכי
ינצו אנשים. דבר על ארבעה שומרים. הרמב"ם. וכתבו התוספות אידי דאירי בהגזול כתיבא
מחלוקת נסרות. נגר. ובעה"ב. דקתני במעמד הרי אלו שלו. ובכשיל הרי אלו של בעה"ב. תנא
הכא נמי דיני חלוקה:

תוספות חדשים
פ"א א בתו"ש ד"ה
זה אומר כי לא
היה מן הדין לכתוב בו'
ולפי דעת כיון דהתו"ש
כל מה שכתב הוא לשיטת
הרי"ף וכפי' דלא אירי
דמסקה דתינ ביד הפוסק
אלל לשיטת החס"ד וההל"ס
דתינ דענינה אדוקים
כמסקה דמתחיל מהתי'
שנים אוחזין ופי"ם עשה
ג"כ המסקה וק"ה כגד
כדתינ רק שאלת תקף כה'
אח"כ ולס כמסקה מכתבו
שכי"ר יכול להשיבו. ועי'
היה כי ודו"ק. והתו"ש
כמסקה מ"ט הניגם כזה
והאריך וק"ה על פי כן
הדין בסתם כתי"ב סבוג
עליו מטעם כ"ל ועי' :
(מתקופת"ם וז"ל):

פרק א א שנים אוחזין בעליה. כתב הר"צ בנמרה' דף
ז' ע"א] מוקי למתנין כגון שהאחד מהם
תופס וכו'. אבל אם הם אדוקים וכו' זה טעם וכו' והשאר חולקים
צויה ובצויה. וכן לשון הרמב"ם ומסיים במצורו פרק ט'
מסכת טעמן. ויש לכל א' לגגל על
חצירו. שכל מה שנטל כדון נטל. ע"כ.
וכתב לז' דטעמו שכל מה שיש צירו
ממנו לא שייכה תקנה שלא יהא כל
אחד חוקק וכו'. דלא אמרת דתקנה
זו נתקנה גם כן על מה שיש
צירו ממנו. א"כ בכל טעמן על מה

פרק א א שנים אוחזין בעליה. כתב הר"צ בנמרה' דף
ז' ע"א] מוקי למתנין כגון שהאחד מהם
תופס וכו'. אבל אם הם אדוקים וכו' זה טעם וכו' והשאר חולקים
צויה ובצויה. וכן לשון הרמב"ם ומסיים במצורו פרק ט'
מסכת טעמן. ויש לכל א' לגגל על
חצירו. שכל מה שנטל כדון נטל. ע"כ.
וכתב לז' דטעמו שכל מה שיש צירו
ממנו לא שייכה תקנה שלא יהא כל
אחד חוקק וכו'. דלא אמרת דתקנה
זו נתקנה גם כן על מה שיש
צירו ממנו. א"כ בכל טעמן על מה

מסכת בבא מציעא

פרק א א שנים אוחזין בשליה. א.
אומר אני מצאתיה. וזה
אומר אני מצאתיה. וזה

כרחיה. לחלו ידע והיה אומר לזה מכתרי. היה כאן עד אחד
וזהו שכנגדו חייב שבועה דאורייתא להכחיש העד. עכשיו שאינו
יודע שניהם נשבעים שבועה זו האמורה במתניתין. ובדין הוא
שיהו חולקים בלא שבועה. אלא שתקנו חכמים שלא יטול שום
אחד מהם אלא שבועה כדי שלא יהא כל א' הולך וחווקף
בשליהו של חצירו ואומר שלי היא. ואילו עריך תנא לאשמועין
בזה אומר אני מלאהיה דהיינו במציאה ובה אומר כולה שלי
דהיינו מקח וממכר. אי תנא מציאה. הוה אמינא מציאה הוא
דרמו רבין שבועה עליה משום דמורה היתרא לאחוז בה שלא
כדון דאמר חצירי לאו מידי חסר בה חיזיל והתפוס והפלוג
בהדיה. אבל מקח וממכר דאי לא הוה לריך לה. לא הוה
מהדר

חלוקת בנאמנות המוכר ואין להאריך. ומה שכתב הר"צ שהוא עד אחד וכו' שאינו טועב בעדות כלל. דאף על גב דקבל דמיס
אינו עומד אלא צמי שפרע כדתנן במשנה ב' פ"ד וכן פירשה רש"י בפרק בטרח דקדושין דף ע"ג [ד"ס זמן שמקחו צידו] להא
דמוכר שקבל דמיס דיש עליו מי שפרע. עיין סס. ולפיכך ז"ל בהגהת אשר"י דפרקין דהאידנא דליכא שבועת סיסה לא הוי
עד. כיון יכול שכנגדו להשיבו ולומר לו הן לי מקחו שקיני ממך. ועד שלריך שבועה לא חשיב עד. ע"כ. לא היה מן
הנורף להגיה. זהבא לא מיירי אלא שנתנו הדמים ומי שפרע לא דמי לשבועה. דטעמא דעד שלריך שבועה אינו עד. פירשו
התוספות בקדושין פ"ב דף מ"ג משום דרחמנא אמר (דגריס י"ט) על פי שנים עדים יקום דבר. דמשמע הנאמנים בדבורם בלבד
הג

יבין תפארת ישראל יבין
פ"א א ה"ם כל דבר, ולא אחזו צו צטיעור שיהיה נחשב צטיעהוה שיעלו כל א' מה שנידס, מלכז חטקקן בנוף הכלי. [אב"י
פ"ד